

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

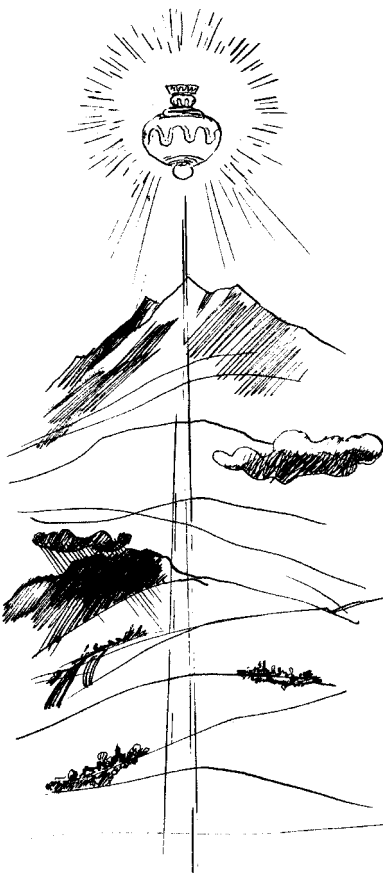
DEGHEGADOU

ديجيجادو

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԻՍԻՆԻ ԳԵՐԵՐԵՆԻ ՀԱՅԷԿԵԼԻ

نشره جمعية القادسية القومية الأرمنية العامة

ՍՓԻՒՌ

Չանգուածն, ահա, դեռ կ'երերայ հեծելով,
Անտառի պէս կամ ծովու,
Ծով կամ անտառ, զոր կը շարժէ ո՛չ թէ հով,
Այլ երկրաշա՛րժ մ'ահարկու ...

Եւ հընօրեայ այս զանգուածէն մարդկային
Ահա մասեր մի առ մի
Ասկերջօրէն կը բաժնուին, կը մեկնին ...
Եւ ան տակաւ կը պակսի ...

Խլուած իրենց արմատներէն ամէնքն ալ՝
Մեր հին, հին ազգը ահա՛,
Ոչ չի կրնա՛ր իր հողերուն վրայ մընալ,
Չորնալ ուրիշ տեղ կ'երթայ ...

Աստուա՛ծ, ես ի՞նչ աղօթք կրնամ ուղղել քեզ,
Տա՛ս անոնց կեանք մը անվիշտ,
Հանգչի՛ն այլեւ, թէ ոչ վրիժակեղ
Արին ու է՛տ նային միշտ ...

Նկար՝ Հենրիկ Մամեանի

Վահան Թեքեան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հաղորդա լուծիւն 1

Արամ Խաչատուրեանի 100-ամեակ
Հահան Արծրունիի Դաշնամուրային Բացառիկ
Երեկոյթը Գահիրեի մէջ 2
Միհրան Ղազէլեան

Հահան Արծրունիի Ելոյթը
Արամ Խաչատուրեանի Ծննդեան 100-ամեակին
Աղեքսանդրիոյ մէջ 6
Թղթակից

Պար Էւատրուն
«S.» 7

Յակոբ Յ. Ասատուրեան
Նամակ Բարե ործականին 8

Ապրիլեան Եղեռնի 89-րդ Տարելիցի Ո Եկոչում
Գահիրեի մէջ 9
Արաքսի Տեօվլէթեան

Հանդիպում - Ջրոյց
Տոքթ. Վի Էն Ճիզմէճեանի հետ 11
Կասիա Ճղալեան

ՀԲԸՄ - Աղեքսանդրիա
Տարեկան Անդամական Ընդհանուր Ժողով 12
Թղթակից

Փարիզի Համալսարանական Միջազ ւային
Ոստանին Հայ Ուսանողական Տունը 13
Թրգմ. Ալին Ճիզմէճեան

Մահ եւ Յուղարկաւորութիւն 15
Յակոբ եւ Վանիա Էքսէրճեաններու

Ճակատա իր 15

Հաշուեկշիռ Սաթենիկ Չա լըր Ֆոնտի 16

ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐ - Գահիրե
Զբօսապատոյտ եւ Մրցումներ Հալէպի մէջ 18
Տոքթ. Վիզէն Ճիզմէճեան

Նոր Հրատարակութիւններ 19

Անդամական 20

Մել ղնեան Կրթական Հաստատութիւն 21

ԽՍԲԱԳԻՐ
Արաքսի Տեօվլէթեան

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ
ՁԵՒԱԴՐՈՒՄ
ՇԱՀԷ ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՀԱՍԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ
ՇԱՐՈՒԱԾՔ
ԱՆԻ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Nubar Printing House

ԹԻՒ 31 Նոր Շրջան
Ապրիլ 2004

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿ ՇԱՅԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԱՅԻՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹԸ ԳԱՅԻՐԵԻ ՄԷՋ

Խաչատուրեանական 2004-ը Գահիրեի մէջ նշանաւորուեցաւ Փետրուարի 29-ին դաշնամուրային երաժշտութեան բացառիկ երեկոյթով մը, որուն ընթացքին, բեմական-կատարողական իր բարձրագոյն արուեստը ներկայացուց ամերիկահայ յայտնի դաշնակահար Շահան Արծրունի: Արամ Խաչատուրեանի 100-ամեակի տօնակատարութիւններու ծիրէն ներս ոչ այլ կերպ, քան որպէս մշակութային իրադարձութիւն կը բնորոշուի Խաչատուրեանամեծար այդ նուագահանդէսը ընդհանրապէս եւ Շահան Արծրունի երաժիշտի բեմելը յեղիպտոս՝ մասնաւորապէս:

Գահիրեի ԶԲԸՄիութեան նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած նուագահանդէսը տեղի ունեցաւ Գահիրեի Օփերայի Կոմիտիայ թատերասրահին մէջ, որն այդ օրը ողողուած էր երաժշտասեր նրբաճաշակ հանդիսատեսով՝ գլխաւորութեամբ ԶԶ-ի Դեսպանին, Եգիպտահայ Թեմի Առաջնորդական Տեղապահին եւ ազգային իշխանութիւններու ներկայացուցիչներուն:

Շահան Արծրունի 26 տարիներ առաջ (1978-ի աշնանը) կատարողական իր գործունեութեան տակաւին առաջին տասնամեակներուն, յատկապէս հայ երաժշտութեան տարածման առաքելութիւնը երիտասարդական նախանձախնդիր սկզբունքայնութեամբ կատարելու իրագործումներուն շարքին, երբ առաջին անգամ հիւրախաղերով կը գտնուէր Գահիրէ՝ հայ մամուլը դրականօրէն արձագանքելով անոր փայլուն կատարումներուն, հարկ կը համարէր նաեւ ներկայացնել դաշնակահարը, «Ռ՝վ Ե Շահան Արծրունին», ենթավերնագրով: Այսօր ան ներկայացուելու պէտք չունի. բեմական հասունութեան անդուլ եւ արգասաբեր գրեթէ քառեակ տասնամեակներու ստեղծագործական կեանք մը կը գծագրուի երաժշտութեամբ քիչ թէ շատ հետաքրքրուած իւրաքանչիւր հայու մտապատկերին

առջեւ, եւ ի՞նչու միայն հայու ... Արծրունի երաժիշտը այսօր տոյնքան եւ անելի յայտնի է օտար ունկնդրին, իսկ այդ կը նշանակէ բեմական պատասխանատուութիւն ստանձնած ըլլալ, յաջողիլ ու գնահատուիլ բազում տասնեակներով անելի թիւ կազմող միջազգային ունկնդրին առջեւ, քան պիտի կազմէր ամբողջ աշխար-

հով սփռուած երաժշտասեր հայ ունկնդիրը միասին:

Եւ դեռ անելին. մենք յաճախ առիթը կ'ունենանք հանդիպելու բազմաժիր գործունեութիւն ծաւալած անհատներու, ուր փրոֆեսիոնալիզմ, նուիրում ու քրտինք

ենթադրող որեւէ բնագաւառ մէկ անձի մէջ կ'արգելակէ նոյն անձին միւս բնագաւառի գործունեութեան թափը՝ մեր առաջ պարզելով ինքզինք մասնատող անհատին լաւագոյնս դրսեւորուելու կարողականութեան ջլատումը, կարողականութիւն, որ կրնար առաւել փայլիլ, եթէ նեղցուէին գործունեութեան ոլորտները:

Մինչդեռ Շահան Արծրունի, շնորհիւ իր վառ, ընդգծուն ու բազմակողմանի օժտուածութիւններուն, իր կեանքով ու գործով եւ այդ երկուքին տասնամեակներու գործնական ու փաստացի հաստատմամբ ոչ միայն պարզապէս կը հերքէ, այլ անելի քան համոզիչ իր օրինակով կը հաստատէ բազմակողմանի լաւագոյն գործունեութեան կարելիութիւնը՝ մնալով միաժամանակ կատարեալ, ինքնադրսեւորման ամեն մէկ ասպարեզին մէջ: Արդարեւ, Արծրունի ճանչցուած է որպէս փայլուն դաշնակահար, երգահան, խմբավար, երաժշտագետ, ազգագրաբան, արտադրիչ (producer), ձայնագրող, ձայնասփիւռային եւ հեռատեսիլի երաժշտական մեկնաբան – հաղորդավար, եւ միշտ ի շահ լուրջ երաժշտութեան, միշտ ի խնդիր հայ երաժշտութեան եւ միշտ փայլուն՝ ստանձնած իւրաքանչիւր դերին մէջ: Եւ պատահական չէ. որ դեռ 30 տարիներ առաջ ԶԲԸՄիութեան կողմէ յատկապէս ինք լիազօրուեցաւ շրջելու երկրէ երկիր, ներկայացնելու հայ երաժշտութիւնը:

Թերեւս հին Պոլսոյ հայ մշակութային՝ գրական ու երաժշտական կեդրոնի աւանդութիւններու խտացւած արտացոլումն էր, որ կը ստանար իր ծննդավայր Պոլիսէն, երբ տակաւին գրաճանաչ չեղած. (4 տարեկանէն) ծնողաց հոգածութեամբ դաշնակի դասեր կը սկսէր առնել: Աւելի ուշ ան կը յաճախէ Իսթանպուլի երաժշտանոցը, որը յաջողութեամբ կ'աւարտէ 1961 թուականին: Տաղանդաւոր ու երիտասարդ երաժիշտը

շուտով կ'արժանանայ Գալուստ Կիլպէնկեան Զաստատութեան (1964-65), ԶԲԸՄիութեան (1965-66) եւ Նիւ Եորքի Ճիւլեարտ երաժշտական դպրոցի (1964, 65, 66, 67, 68 թ.) ուշադրութեան ու կրթաթոշակին, որով ան կը շարունակէ իր բարձրագոյն համալսարանական – երաժշտական ուսումը դաշնամուրի, յօրիսումի ու խմբավարութեան ճիւղերուն մէջ: Ծիւլեարտ երաժշտական դպրոցէն կը ստանայ Պի Էմ 1967-ին, Էմ Էս 1968-ին, իսկ 1974-ին Նիւ Եորքի երաժշտութեան եւ արուեստներու համալսարանէն կը ստանայ տոքթօրա-յի տիտղոսը:

Յիմնաւոր ուսումնական այս կրթութիւնը, գումարած արուեստագետի վառ անհատականութեան ու տաղանդին, առաւել նուիրումովիւնը ընտրած մասնագիտական ասպարեզին՝ կ'ըլլան գրաւականը, որ Շահան Արծրունիի անունը համերգային ազդագրերէն յայտնուի միջազգային երաժիշտներու ցանկին վրայ:

Սփիւռքեան իրականութեան մէջ Արծրունի այսօր այն քիչերէն է, որոնք իրենց միջազգային վաստակով ու հռչակով նուաճած են շատ մը հեղինակաւոր երաժշտական հրատարակութիւններու մէջ կենսագրականներ ունենալու պատիւը, որպիսիք են.

Dictionary of International Biography
Marquis Who's Who in Entertainment
Marquis Who's Who in the East
American Keyboard Artist
International Leaders in Achievement
Who's Who among Americans
The International Book of Honor
International Who's Who in Music and Musician's Directory

Շահան Արծրունի հիւրախաղերով շրջագայած է Զիւսիսային եւ Զարաւային Ամերիկաները ծայրէ ի ծայր, Եւրոպա, Մերձաւոր ու Զեռաւոր Արեւելք ու Ալըստրալիա: Ան եղած է բեմական մեկնաբան – կատարող ու մեկնաբան – հաղորդավար, դարձած շատ մը ձայնասփիւռային եւ հեռատեսիլային հաղորդումներու հանդիսատեսին սիրելի ներկայութիւն մը՝ ինչպէս Ճոն Զարսընի եւ Մայք Տուկլասի «show»երուն մէջ:

Արծրունի ունեցած է համերգներ՝ կից բանաւոր մեկնողութեամբ Սպիտակ Տան՝ ինչպէս նաեւ Անգլիական, Տանիմարքական, Շուէտական եւ Իսլանտական պալատներուն մէջ: Որպէս ազգային արմատներուն հաւատարմութեան դրսեւորում ամերիկեան իրականութեան մէջ, Արծրունի կատարած է հայկական դաշնամուրի երաժշտութեան ընտրանիէն երեք ձայնագրութիւն եւ ապա եղած ութ ձայնապնակներու տրցակի մը համաարտադրողը, որը կ'ամփոփէր հայկական գործիքային եւ ձայնական (vocal) երաժշտութեան լա-

ւագոյն նմոյշներ: Ան կազմակերպած ու իրականացուցած է դասախօսութիւններ Զարվըրտ, Զոլումպիա եւ Միչիկընի Էնն Արալըր համալսարաններուն մէջ, հեղինակն է դպրոցական երաժշտական դասագիրքերու, աշխատակիցը ակադեմական ամսագրերու, ինչպէս նաեւ եղած՝ The New Grove Dictionary եւ Dictionary of Middle Ages հրատարակութիւններուն յօդուածագիրներէն:

Որպէս բազմաժանր արուեստագետ՝ Արծրունի ունեցած է ներկայացումներ Victor Borge-ի հետ Նուագելով վարպետներու ուրախ երաժշտական ծրագրին մէջ: Ան դեռ քսան տարեկանը չբոլորած արդէն իր ծննդավայրին՝ Պոլսոյ մէջ հրատարակած էր երաժշտական դասագիրք մը, իսկ աւելի ուշ մանկավարժական օգտագործման համար ձայնագրած է 20-րդ դարու երաժշտութեան բազմաթիւ ալպոմներ: Ան հինգ տարի շարունակ վարած է Նիւ Եորքի քաղաքային ձայնասփիւռի հաղորդումներ:

1996 թ. Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Ա. Ամենայն Զայոց Կաթողիկոսէն Շահան Արծրունի կը ստանայ Սուրբ Սահակ եւ Մեսրոպ շքանշան ու Զայրապետական Կոնդակ, առ ի գնահատանք իր վաստակին: 2003 թ. Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ Արծրունի կը նշանակուի Զայաստանի Զանրապետութեան պաշտօնական ներկայացուցիչ Միացեալ Նահանգներու մէջ: Ան Խաչատուրեանական իր համերգներու շարքը սկսած էր 2003 թ. Սեպտեմբեր 28-էն, համերգներ, որոնք կը հովանաւորուէին ԶԲԸՄիութեան կողմէ, կ'ընդգրկէին Զիւսիսային եւ Զարաւային Ամերիկաներ, Եւրոպայի եւ Միջին Արեւելքի երկիրներու հայաւոճ գաղութները եւ Փետրուարի 29-ի Գահիրէի համերգը տեղի կ'ունենար ահա այդ շարքի ծիրէն ներս:

Համերգը ուներ երկու բաժին. առաջին մասով դաշնակահարը ինչեցուց Խաչատուրեանի բացառապէս դաշնամուրային ստեղծագործութիւններէն, իսկ երկրորդ մասով, յետ հանգամանակից ու հետաքրքրական նախաբանի, որը Արծրունի ըրաւ միայն իրեն յատուկ անբռնագբօս ու անմիջական ոճով մը, ցուցադրուեցաւ իր իսկ նախածեռնութեամբ մոռացումէ ու փճացումէ փրկուած ու վերականգնուած փաստագրական շարժանկար մը յօբելեարին՝ Արամ Խաչատուրեանի մասին, որը ստեղծուած է Զայաստան, երգահանին մահէն (1978) քանի մը տարի ետք՝ 1980-ականներու սկիզբին:

Այդ անմոռանալի երեկոյթի Խաչատուրեանաձօն եութիւնն առաւել ամբողջական կը դառնար այդ գիշեր նաեւ շնորհիւ գաղութիս, թէեւ երիտասարդ, բայց երաժշտութեան ասպարեզին մէջ հրատարակչական, «արխիւապետումային» խմբագրական, քննախօսական եւ գրախօսական, կենսագրական եւ այլ յօդուածներու եւ երկու տասնեակ հրատարակուած հատորներու շարքը

արդեն շատոնց բոլորած երաժշտագետ – դաշնակահար Հայկ Աւագեանի հերթական անակնկալով: Արդարեւ համերգասրահի ճեմասրահներուն մէջ դրուած էին «Album of Selected Recordings of Aram Khachaturian's Works» շքեղ հատորին առաջին օրինակները՝ տպագրական բարձրագոյն որակով, (Նուպար Տպագրատուն), հրատարակիչ եւ հովանաւոր՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան «Սաթենիկ Ճ. Չագըր» Հիմնադրամ: Այս աշխատանքին եւ անոր հեղինակին հանգամանօրէն պէտք է անդրադառնալ առանձին:

Այսպիսով յորելինական այս երեկոյթին մեծ երգահանը ներկայացուեցաւ կարելի բոլոր ու լաւագոյն միջոցներով.

ա– հեղինակի դաշնամուրային երաժշտութեան կենդանի լաւագոյն կատարում,

բ– երգահանի կեանքին ու գործին վավերագրական շարժանկարային միջոցներով,

գ– երգահանին ստեղծագործութեան կատարումներու ձայնապնակներուն եւ խտասալիկներուն ընտրանին՝ «ցուցակ–փաստագրութիւն» սկզբունքով կազմուած ալպոմին հրատարակութեամբ, որտեղ կը ցուցադրուի իւրաքանչիւր ձայնագրութեան կազմ–շապիկը երկկողմ նկարներով՝ ներկայացուած որքան մասնագիտական անհրաժեշտ խստապահանջութեամբ, նոյնքան ալ հանրամատչելի ու տպաւորիչ պատրաստութեամբ:

Թոքաթա (1932)

Համերգը սկսաւ հաջատուրեանի չափազանց տիւնամիջ ու փայլուն մէկ երկով՝ թոքաթայով, որը իր ստեղծման օրէն գրուած է դաշնակահարները՝ դառնալով անոնց ամենասիրած ու յաճախ կատարուող գործերէն մէկը: Կատարողական յատուկ վարպետութիւն՝ վիրթուոգութիւն պահանջող այս գործին նկատմամբ սերը փոխադարձուած է նաեւ ունկնդիրներու կողմէ, գործ, որուն հզօր թափն ու չնուազող ուժակաւորութիւնը կախարդական տպաւորութիւն կը ձգէ ունկնդրին վրայ: Երկին համերգային այս կատարման մէջ յիշեալ բնորոշիչները առաւել սրուեցան դաշնակահարին կատարման ապշեցուցիչ արագութեան շնորհիւ: Vivance con brio–յի մասին մէջ դաշնամուրային գրելաոճի առանձնայատուկ նորարութիւն մը կիրառած է հեղինակը, որուն շնորհիւ այդ հատուածը կը ստանայ ազգային – ժողովրդական լարային – կամիթային գործիքի՝ քանոնի հնչողութիւն: Եւրոպական թոքաթաներուն յատուկ մոթորային կշռոյթի ընդհատումը Andante espressivo e rudato մասին մէջ գրուած է աշուղական անկաշկանդ ոճով եւ կը բխի հաջատուրեանի ազգային երգահանի իր եութենէն:

Մանկական ալպոմներ թիւ (1926–47 եւ 1964–65)

Արծրունի բռնկուն թոքաթայէն ետք հանդիսատեսին ներկայացուց երգահանին մանկական զոյգ ալպոմներէն կտորներ, որոնք իրենց ծրագրային մտալոյցումին, այսինքն դաշնակահարային նախնական տարիքներու համար նախատեսուած ըլլալով հանդերձ որքան որ հասանելի են անոնց արհեստավար-

ծութեան՝ կատարողական կարողութիւններուն, նոյնքան ալ ունին հասուն բավանդակութեան անթաքոյց կնիք, որով հեղինակը կը հաւաստէ հաւատարմութիւնը ստեղծագործական իր իսկ անհատականութեան: Ճիշտ այս առանձնատկութիւնն էր, որ Արծրունի առաւելագոյնս վեր հանեց՝ ունկնդրին առաջ բացալայտելով նոր երանգներ եւ բանալով նոր շերտեր ալպոմներու հանրայայտ կտորներուն մէջ թաքնուած «ենթախօսքերէն»:

Պոեմ (1927)

Պոեմ կոչուող դաշնամուրային այս պատումը (ջութակի համար գրուած «Պարի» հետ միասին) երիտասարդ երգահանին առաջին հրատարակուած գործն է, որը ապշեցուցիչ է ունկնդրին առաջ բացող երաժշտական իր նոր աշխարհով, ֆոլքլորիք «հումքի» անսովոր, խիզախ, հեղինակային վերաբերմունքով եւ ներդաշնակման իւրայատկութեամբ: Այստեղ յստակօրէն ի յայտ կու գան միայն հաջատուրեանին բնորոշ հնչողական իւրայատկութիւններ, որով հեղինակը դեռ ստեղծագործական կեանքի արշալոյսին հիմք կը դնէր ստեղծագործական անշփոթ պատկանելիութեան ոճին, ոճ, որուն երգահանը չդաւաճանեց երբեք:

Շահան Արծրունիի կատարողական ոճին որքան համահունչ էին երկի նրբերանգաւորման (սիւլանսային) երանգապնակի կտրուկ հակադրութիւնները խիստ ուժեղներու (fff) եւ խիստ մեղմերու (ppp) կտրուկ իրերայաջորդումներով, որ յստակ արտայայտչականութեամբ կը ցուցադրէր ան իր մեկնաբանութեամբ՝ միաժամանակ հաւատարիմ մնալով հեղինակին «ցուցումներուն»:

Սոնաթին (1959)

Ապա Արծրունի հնչեցուց սոնաթինը, որ, ինչպէս եւ մանկական ալպոմը, հասցեագրուած է պատանի կատարողին: Երկին առաջին մասի երաժշտական նիւթը մանկական երաժշտական յիշողութիւններու ներկայացման կերպը ունի, մինչ միջին մասը Նիկողայոս Տիգրանեանի օգտագործած «Շաւալի» կոչուող ֆոլքլորիք նիւթն է, սակայն գեղագիտական բոլորովին այլ մօտեցմամբ:

Տիգրանեանի մօտ ընդգծուած է մեղեդիին պարայնութեան յատկանիշը, մինչ հաջատուրեանի պարագային նիւթը ստացած է փաղաքշոտ օրօրոցայնութիւն: Կենսուրախ ու եռուն յափշտակութեամբ աչքի կը զարնէ եզրափակիչ Allegro mosso–ն, որով Արծրունի համերգային նուագացանկի տրամաբանութիւնը կը հասցնէ կատարուելիք եզրափակիչ երկին՝ սոնաթին:

Սոնաթ (1961)

Արամ հաջատուրեան դաշնամուրի եւ նուագախումբի համար գրած քոնչերթօնէն յետոյ բաւական երկար ժամանակահատուած դաշնակի համար նոր ստեղծագործութիւն չէր գրած եւ այդ «պարապը» դրականօրէն ընդհատուեցաւ սոնաթինի ի յայտ գալով եւ յատկապէս քիչ ուշ գրուած ու աչքի ինկած իր սոնաթով: Ան առաջին իսկ կատարումէն հմայեց ունկնդիրը դառնալով դաշնակահարներու սիրելի մէկ ստեղծա-

գործունեությունը: Երկի ստեղծման դեռ առաջին տաս տարին չէր բոլորուած, մինչդեռ ան արդեն կատարուած էր այնպիսի առաջնակարգ դաշնակահարներու կողմէ ինչպիսիք են Գիլէս, Օպորին, Նիքոլաեւ, Զերեր, Ալի-խանով, իսկ Լիւսի Իշխանեան զայն առաջին անգամ ներկայացուց ամերիկացի ունկնդրին: Իր ժամանակին հաջատուրեանի այս սոնաթը մտած է դաշնակահարներու Չայքովսքիի Անուան Միջազգային Մոսկովեան Մրցոյթի ծրագրին մէջ: Ստեղծագործութիւնը երգահանը ձօնած է իր ուսուցիչին՝ Նիքոլայ Միասքովսկիին: Երկը իր կառուցուածքով սոնաթային եռաշարժումային ձեւի հաջատուրեանական ինքնատիպ մեկնաբանութիւն է՝ հազներգութեան (ռափսոտայնութեան) տարրերով: Բազմաձայնակայքային (բազմաթոնալ) դաշնաւորումը երկի ծաւալման ընթացքին մինչ կը փորձէ աստիճանաբար որոշակիանալ, անդին կը սկսի սրուիլ աչ ձեռքի զոյգ եւ ձախ ձեռքի կենտ կշռութային հակադրութիւնը՝ շարունակ գեղագիտական առողջ լարուածութեան մէջ պահելով ունկնդիրը:

Արծրունիի հրաշալիօրէն լուծեց երաժշտական նիւթի թեմատիք եւ կշռութային տարադիր ամբողջութիւնը, միւս կողմէ ընդգծելով անոնցմէ իւրաքանչիւրին կերպարային առանձնայատկութիւններու տարանջատումը:

Այս բազմաթեմատիք, բազմաձայնակայքային եւ բազմակշռութային կատարողական – ստեղծագործական մեծ լարում պահանջող երկի փայլուն կատարումով Շահան Արծրունիի եզրափակեց երեկոյթի իր կատարողական մասը:

Մտորելով Արծրունիի անհատականութեան մասին պիտի հիացմունքով արձանագրել երաժիշտին համերգային գործունեութեան այն առանձնայատկութիւնը,

որ կը դրսեւորուէր անոր երաժշտական գործունեութեան դեռ ամենասկզբնական շրջանին եւ կը շարունակուի նաեւ այսօր՝ դառնալով Արծրունիական բնորոշ սկզբունք, այն է. Արծրունի երբեք չգայթակեցաւ հանդիսատես շահելու աժան մեթոտներով, անոր նուագահանդեսները միշտ կրեցին ու կը կրեն յստակ նպատակադրութեան մը կնիքը, որ կ'ընդգրկէ երաժշտական դաստիարակութիւն, երաժշտական լայն մտահորիզոն, երաժշտական բարձր ճաշակի անձանձիր պատուաստում: Երաժշտապէս հասուն ունկնդիրը կը նորոգուի ականջալուր ըլլալով անոր նուագին, իսկ երաժշտապէս պակաս հասունը կը բարձրացուի գեղագիտական ընկալման նոր մակարդակի: Եւ ատիկա կու գայ ոչ միայն բարձրագոյն վարպետութեան հասած դաշնակահարի տաղանդէն, այլ իր իսկ համերգներուն ուղեկցող սեփական մեկնաբանութիւններէն, թեմատիք ընտրուած համերգաշարերէն եւ վերջապէս համերգի ընտրուած նուագացանկէն: Բացառութիւն չեղաւ նաեւ Գահիրէի այս համերգը: Շատ կատարողներ պիտի նախընտրէին հաջատուրեանի թեպետեւ ոչ դաշնամուրային, բայց առաւել լայն խաւերու մէջ սեր եւ ժողովրդականութիւն վայելող «Գայեանէ» կամ «Սպարտակ» թատերապարերու յայտնի կտորներու դաշնամուրային փոխադրումները կատարելով աւելի բուռն ծափերու հեղեղներ վաստակիլ, բայց Արծրունի, հաւատարիմ իր սկզբունքներուն, ընտրեց դժուար, բայց մասնագիտական ճանապարհը եւ ողողեց բոլորիս սրտերը հաջատուրեանական զուտ դաշնամուրային երաժշտութեամբ՝ անկէ յորդող հանճարի շիթին խառնելով մեր հոգիները:

Միհրան Ղազէլեան

Յիշատակի նկար Գահիրէի ԶԲԸՄ-ի վարչակազմի կարգ մը անդամներուն հետ:

ՇԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100-ԱՄԵԱԿԻՆ

ԱՂԵՔՍԱՆՈՐԻՈՅ ՄԵՋ

ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի Մասնաճիւղին հրաւերով Միացեալ Նահանգներէն Գահիրե ժամանած երաժշտագետ դաշնակահար Շահան Արծրունի, Գահիրեի մէջ ունեցած իր ելոյթէն ետք, 3ինգշաբթի, 4 Մարտ 2004-ի երեկոյեան ժամը 8.30-ին ելոյթ ունեցաւ Նաեւ Աղեքսանդրիոյ մէջ:

ՀԲԸՄ-ի Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղին կազմակերպութեամբ, Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան 100-ամեակին նուիրուած համերգը տեղի ունեցաւ Աղեքսանդրիոյ Արուեստից Կեդրոնին մէջ, ի ներկայութեան հայ եւ օտար ընտիր հասարակութեան մը:

Արուեստագետ, երաժշտագետ եւ դաշնակահար Շահան Արծրունի իոս եւս նոյնութեամբ ներկայացուց երկու մասերէ բաղկացած իր ծրագիրը, առաջին մասին մէջ մեկնաբանելով Խաչատուրեանի դաշնամուրային ստեղծագործութիւններէն եւ երկրորդին մէջ՝ ներկայացնելով Խաչատուրեանի մասին վաւերագրական ժապաւեն մը, իր վերամշակումով:

Արծրունի կարողացաւ խորապէս բացայայտել իր կատարած գործին բնոյթը, արժանանալով ներկայ հասարակութեան բոլուն ծափահարութիւններուն եւ բարձր գնահատանքին:

Մեծ հետաքրքրութեամբ դիտուեցաւ Խաչատուրեան անձը եւ իր ուսանողական ու ստեղծագործական կեանքը պատկերող ժապաւենը:

Մեծ յաջողութիւն արձանագրած այս ձեռնարկին համար կը շնորհաւորենք ոչ միայն ՀԲԸՄ-ի Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի կազմակերպիչ վարչութիւնը այլ Նաեւ արուեստագետը հրաւիրող ՀԲԸՄ-ի Գահիրեի Մասնաճիւղը:

Թղթակից

Ներկայ հանդիսատեսներէն մաս մը:

Շահան Արծրունիի ի պատիւ ՀԲԸՄ-ի Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղին տուած ճաշկերոյթէն ետք:

Նստած՝ Կեդրոնը Շահան Արծրունի ծախէն աջ՝ տիկնայք 2.

Գարթալեան, Ս. Ալեքսանեան, Մ. Վարձպետեան եւ Շ. Վարձպետեան Ուոքի՝ տեարք 3. Վարձպետեան, Ն. Գարթալեան, Վ. Ալեքսանեան, Օ. Կարիպեան, Օ. Պլըքտանեան, Ս. Վարձպետեան, Կ. Անտուրեան, Ռ. Իսրայելեան:

ՊԱՐԳԵԿԱՏՐՈՒՄ

Եգիպտոսի մօտ ՀՀ Ղեկավար Տոնր Սերգեյ Մանասարեան պատուողիքներ կը յանձնէ Տիար Պերճ Թերզեանի (ձախ նկար) եւ Տիար Օննիկ Պլըքտանեանի:

Եգիպտոսի մօտ ՀՀ Լիազօր եւ Արտակարգ Ղեկավար Տոնր Սերգեյ Մանասարեան Զորքէշաքթի, 21 Ապրիլ 2004-ին այցելեց ՀՀ-ի Գաւիրիէի Մասնաճիւղին գրասենեակը եւ հանդիպում ունեցաւ Մասնաճիւղին վարչական անդամներուն հետ:

Ան դրուատելէ ետք Գաւիրիէի ՀՀ-ի տարած մշակութային գործունեութիւնը, Հայաստանի Հանրապետութեան Մշակոյթի եւ Երիտասարդութեան Հարցերու Նախարարութեան գնահատանքը փոխանցեց ներկաներուն եւ Նոյն Նախարարութեան 21 Յունուար 2004-ին, Նախարարութեան Թամար Պօղոսեանի կողմէ ստորագրուած պատուողիքները յանձնեց ՀՀ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի ատենապետ տիար Պերճ Թերզեանին եւ ՀՀ-ի Գաւիրիէի Մասնաժողովի ատենապետ տիար Օննիկ Պլըքտանեանին, առ ի գնահատութիւն հայ մեծանուն երաժշտահան Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան 100-ամեակին նուիրուած Միութեան կազմակերպած միջոցառումներուն:

Այս առիթով զոյգ ատենապետները շնորհակալութիւն յայտնեցին եւ նշեցին թէ ցուցաբերուած գնահատանքը իրենց միջոցաւ կ'երթայ Գաւիրիէի ՀՀ-ի ամբողջ վարչական կազմին:

Տիար Պերճ Թերզեան իր խօսքին մէջ նաեւ «խղճի պարտք» համարեց շեշտել այն կարեւոր դերը զոր ունեցաւ տիար Զրիստափոր Միքայէլեան, Արամ Խաչատուրեանի 100-ամեակին նուիրուած զոյգ ձեռնարկներու կազմակերպութեան մէջ:

Այս արժանի գնահատականին տուչութեան առթիւ կը շնորհաւորենք զոյգ ատենապետները, նաեւ իրենց գործակցող վարչական անդամները:

«Տ.»

*ՀՀ Ղեկավար Տոնր Ս. Մանասարեան շրջապատուած ՀՀ-ի Գաւիրիէի Մասնաճիւղի վարչական եւ օժանդակ անդամներով:
Նստած ձախէն աջ՝ Տիկ. Թալին Երզնկացեան, Օր. Սոնա Մարգարեան, ՀՀ Պր. Ղեկավար, Տիար Պերճ Թերզեան եւ Տիկ. Կարինէ Սիկալաս:
Ոտքի ձախէն աջ՝ Տեարք Կարօ Վարժապետեան, Կարի Զեհիաեան, Մարտիկ Պալեան, Զրիստափոր Միքայէլեան, Օննիկ Պլըքտանեան, Տոնր. Զորք Միսնեան, Միսաք Չէճենեան, Նորայր Տեօվէթեան եւ Տոնր. Վիգէն Ժիգմենեան:*

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ 89-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ ԳԱՅԻՐԵԻ ՄԷՋ

Մենք այսօր հոն չենք:
Բայց եղեր ենք, հոն:
Յեռու չէ, երէ՛կ
Դեռ, մենք հոն էինք՝
Մեր հողին վրայ,
Ուրկէ մեզ փրցուց մորիկ մը կարմիր:
Ժազ Յակոբեան

20-րդ դարու սկիզբը Օսմանեան Պետութեան պարագլուխներուն, սատանային ծախուած մարդակերպ գորշ գայլերու ծրագրումով ու կազմակերպութեամբ, յարուցուեցաւ «մորիկ մը կարմիր», որ խլեց կեանքը մօտ 1.5 միլիոն արեւմտահայերու ու մնացեալը վերածեց անօթեւան խլեակներու:

Յարուցուած այդ կարմիր մորիկը գոր կը կոչենք Մեծ Եղեռն եւ արդարօրէն ցեղասպանութիւն, կը միտեր մեզ կտրել «ծառէն մեր պապենաւանդ», որպէսզի «առանց հողի անարմատ չորնանք, մոռցուինք եւ թանգարանի մէջ դառնանք յիշատակ մէկ հեքիաթունակ»:

Սակայն մարդակերպ այս գայլերը, կուրացած իրենց նախանձով, շլացած իրենց բանթուրական երագով եւ յփացած իրենց յափշտակած աւարով, մոռցած էին թէ հազարամեակներու պատմութիւն, քաղաքակրթութիւն ու մշակոյթ ունեցող ազգ մըն ենք մենք, թէ մեր նախնիներէն ժառանգած ենք «հաւատքի լոյս», «աղամանդի ու ոսկիի պէս Այբուբեն, պողպատ հոգի եւ ազատատենչ շունչ» ու զրահուած այս ամենով գոյատեւած ենք ու կերտած՝ պատմութիւն:

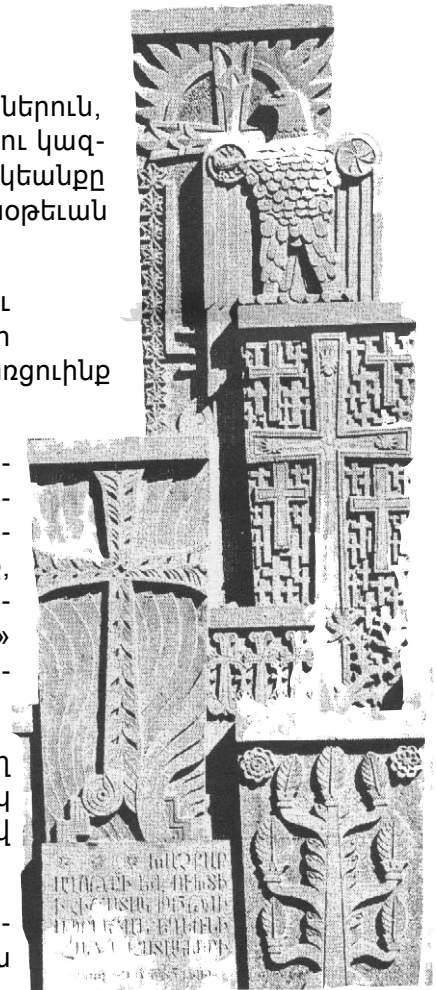
Այո՛, ոչ գորշ գայլերը եւ ոչ ալ քաղաքականութիւն խաղացող քաղաքակիրթ կոչուած ազգերը, չկարծեցին թէ մենք, երբ նոյնիսկ անգլուխ ենք ու անզէն, կրնանք պայքարիլ, կրնանք պատիւով մեռնիլ ու փիւնիկի պէս վերածնիլ կրկին:

Այսօր, Սփիւռք դարձած մեր խլեակներուն ժառանգները, աչքերնին հպարտօրէն յառած նորանկախ հայրենիքին, ամբօրէն կառչած են կեանքին, կառչած են իրենց ժառանգութեան ու անանցանելի եւ արդար իրաւունքին հատուցման ի խնդիր շարունակուող պայքարին:

Այսօր, եօթը միլիոն հաշուող հայ ժողովուրդը աշխարհի վրայ ամեն տեղ, աշխարհի գանազան լեզուներով ու գանազան տեղեկատուական ու լրատուական միջոցներով, յուշահանդէսներով ու ցեղասպանութեան նուիրուած գիտական զեկուցումներով եւ հրատարակութիւններով, կ'ոգեկոչէ իր նահատակներուն յիշատակը ու կը պատմէ Օսմանեան Թուրքիոյ կողմէ իրեն հասցուած անպատմելի ցաւին մասին, ցաւ՝ որ անբուժելի վերքի մը նման 89 տարի անց դեռեւս կը կոտտայ:

Գահիրէի հայ գաղութը եւս Ապրիլի 24-ին եւ 25-ին յիշատակեց Ապրիլեան Եղեռնի 89-րդ տարելիցը:

Ապրիլ 24-ի երեկոյեան Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ տաճարին մէջ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ եկեղեցւոյ մէջ Եղեռնի յիշատակին կառուցուած մատուռին մէջ, ապա՝ տեղի ունեցաւ աղօթք եւ մոմավառութիւն, եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ տեղադրուած խաչքարին առջեւ:

Կիրակի, 25 Ապրիլի երեկոյեան ժամը 8.30-ին Նուպարեան Վարժարանի Պլըքտանեան հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ յուշահանդէս, որուն ընթացքին գործադրուեցաւ ներքոնշեալ յայտագիրը:

ՅԱՅՏԱԳԻՐ			
Գահիրէի նորակազմ «ՇՆՈՐՀԱԼԻ» երգչախումբ Նուագակցող՝ Կասիա Ճղալեան Խմբավար՝ Միհրան Ղազէեան		ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ Ժագ Յակոբեանի «Ուլունքաշար»-էն եւ Գառնիկ Աղդարեանի «Մատենան Ծաւի եւ Հատուցման» պոեմէն հատուածներու	
Թէ իմ հայրենեաց	Խօսք՝ Միմոն Ֆելէկեանի, Երաժշտ. մշակումը՝ Երուանդ Երկանեանի	ԿԱՏԱՐՈՂՆԵՐ	
Ատանայի ողբը	Խօսք եւ երաժշտութիւն՝ Սմբատ Բիրատի Մենակատար՝ Սիլվա Թերզիպաշեան	Անի Պողոսեան	
Ոգերգ՝ Նահատակաց	Խօսք՝ Վահան Թէրեանի, Երաժշտութիւն՝ Գեորգ Կառվարենցի	Արաքսի Յովակիմեան	
Միս, Վասպուրական	Խօսք՝ Ս. Ժամկոչեանի Երաժշտ. մշակումը՝ Ռուբէն Ալթունեանի	Արփի Խաչերեան	
Քաջ Սասուն	Խօսք՝ անյայտ հեղինակի Երաժշտ. մշակումը՝ Երուանդ Երկանեանի	Թալին Սազայեան	
Նահատակաց յիշատակին	Խօսք՝ Գրիգոր Կիմիշեանի, Երաժշտութիւն՝ Յարութիւն Մինանեանի, Մշակումը՝ Գրիգոր Փետեմեանի	Մարգրիտ Ասատուրեան	
Կեցցի՛ Զեյթուն	Խօսք՝ Օսքերեանի, Երաժշտ. Մակար Սկմալեանի	Սիլվա Ասատուրեան	
Պատգամախօս	Աւետիս Յարութիւնեան Պատմական Գիտութիւններու Թեկնածու, Դոցենտ	Ռեմայրդարում՝	Թալին Յակոբեան, Վահան Դէլփեան, Հրայր Յովակիմեան
Պահպանիչ	Հոգեւոր հայրեր	Ձայն՝	Ռուպեր Թաշեան
		Լուսաւորութիւն՝	Յարութիւն Պալեան

Բժախնդրութեամբ ընտրուած երգերուն բարձրորակ կատարումը եւ բանաստեղծութիւններուն համադրումն ու անսայթաք ու ապրումով ներկայացումը մերթ քեմէն եւ մերթ ժողովուրդին մէջէն, մօտ 40 վայրկեան ներկայ հանդիսատեսին փոխանցեցին 1915–1922-ին հայ ժողովուրդին կրած տառապանքն ու սուգը, կազմակերպած գոյամարտերն ու հերոսական մարտնչումները եւ պատգամեցին պայքարիլ յանուն մեր բռնագրաւուած հայրենիքին ազատութեան, այն հոգիով որ հազարամեակներ շարունակ եղած է հայունը:

Օրուան հիւր բանախօսը, Հայաստանէն յատկապէս այս առթիւ հրաւիրուած պատմական գիտութիւններու թեկնածու, դոցենտ Աւետիս Յարութիւնեան օրուան պատշաճ իր համապարփակ ելոյթով որ կ'ընդգրկէր նախաեղեռնեան, եղեռնեան եւ յետեղեռնեան ժամանակաշրջաններու պատմական իրադարձութիւններու, միջազգային յարաբերութիւններու, ի նպաստ հայ դատին կատարուած աշխատանքներու եւ ձեռքբերումներու մասին տեղեկութիւններ, նաեւ հետաքրքրական տուեալներ եղեռնին պատճառաւ հայերուն ունեցած մշակութային եւ նիւթական կորուստներուն մասին:

Եգիպտահայ հոգեւոր հայրերուն հովանաւորութեամբ, Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան նախաձեռնութեամբ եւ բոլոր միութիւններուն կազմակերպութեամբ կայացած այս յուշահանդէսին ներկայ հանգամանաւոր անձերու, տարեց ու երիտասարդ Գահիրեաբնակ հայերու հոծ ներկայութիւնը, իրենց կողմէ դրսեւորուած յարգանքի տուրքն էր հանդէպ իրենց ծնողներուն եւ մեծ ծնողներուն, հանդէպ մեր նահատակներուն ու հերոսներուն:

Ա. Տեօվէթեան

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ – ԶՐՈՅՑ ՏՈՔԹ. ՎԻԳԵՆ ՃԻԳՄԵՃԵԱՆԻ ՀԵՏ

Ուտնագնդակի աշխարհի սիրահարները անհամբեր կը սպասեն գիտնալու թէ ո՞ր տեղի պիտի ունենան 2010-ի Ուտնագնդակի Աշխարհի Ախոյանութեան խաղերը:

Եգիպտահայ ուտնագնդակի սիրահարները ի հարկէ ուրախ պիտի ըլլան եթէ Եգիպտոսի վիճակովի այդ բախտը: Սակայն եթէ Նոյնիսկ Եգիպտոսի վիճակովի ըլլալու հիւրընկալ երկիրը, Եգիպտահայերը այս առթիւ ոչ միայն ուրախանալու այլ եւ հպարտանալու առիթը ունեցան շնորհիւ Տոքթ. Վիգէն Ճիգմեճեանին որ մաս կը կազմէ այն յանձնախումբին, որուն յանձնարարուած է նախապատրաստական աշխատանքներ տանիլ, ապահովելու խաղերուն կայացումը Եգիպտոսի մէջ եւ կազմակերպելու մրցումներուն վերաբերեալ աշխատանքները:

Հետաքրքրական էր գիտնալ թէ ի՞նչ փուլերէ անցած է Վիգէնը, արժանանալու նման կարեւոր յանձնախումբի մը մաս կազմելու պատիւին:

Տիկ. Կասիա Ճղալեան Տոքթ. Վիգէնի հետ ունեցած է հանդիպում - գրոյց մը եւ գրառած հետաքրքրական տեղեկութիւններ:

Յիշենք, թէ Տոքթ. Վ. Ճիգմեճեան ՀԲԸՄ-ի Եգիպտոսի Շրջանակային Յանձնաժողովի եւ Գահիրէի Մասնաճիւղի վարչական անդամ է:

Ստորեւ Տիկին Կ. Ճղալեանի յօդուածը:

«Տ.»

Տոքթ. Վիգէն Ճիգմեճեան 1988-ին Ափրիկէի Ուտնագնդակի Դաշնակցութեան (African Football Federation – CAF) խօսնակի եւ հաղորդակցութեան տնօրէնի (Spokesman – Director of Communication) պաշտօնը ստանձնած է, իր եղբոր՝ Չաւէնի տեղ: Ան պաշտօնավարած է մինչեւ 2003, երբ կազմակերպութեան կեդրոնը Հոկտեմբեր 6 քաղաքը փոխադրուելուն պատճառաւ, իր հրաժարականը տուած է: Սակայն ան վարչական անդամ կը մնայ CAF-ին:

Տոքթ. Ճիգմեճեան CAF-ի մէջ պաշտօնավարելու շրջանին անդամ եղած է Ուտնագնդակի Միջազգային Կազմակերպութեան (FIFA) լրատուական (media) գործակալութեան եւ մասնակցած է 1994-ի, 1998-ի եւ 2002-ի աշխարհի ախոյանութեան մրցումներուն կազմակերպութեան:

Երբ առիթը կը ներկայանայ 2010-ի Ուտնագնդակի Աշխարհի Ախոյանութեան խաղերը կազմակերպելու Եգիպտոսի մէջ – Եգիպտոս սոյն խաղերը կազմակերպելու համար կը մրցակցի Մարոքի, Հարաւային Ափրիկէի, Թունիզի եւ Լիբիոյ հետ – Երիտասարդութեան նախարար Տոքթ. Ալի Էլ Տիսն Հիլալ առաջարկած է Վիգէնին

օժանդակել պատրաստելու մրցակցութեան պայքարի Եգիպտոսի թղթածրարը, քաջ գիտնալով Վիգէնի ունեցած յարաբերութիւնները FIFA-ի անդամ զանազան անձնաւորութիւններու հետ: Սոյն թղթածրարը պատրաստելու համար Ֆրանսայէն եկած է նաեւ մասնագետ խորհրդականներու խումբ մը:

Ըստ Վիգէնին, «Պատրաստութեան եւ կարելիութիւններու տեսանկիւնէն Եգիպտոս առաջին տեղը կը գրաւէ շահելու կազմակերպելու պատիւը: Բայց եւ այնպէս, քաղաքական եւ դիւանագիտական ճնշումները մեծ դեր կը խաղան ընտրութիւններու ժամանակ: Այդ պատճառաւ վերջերս FIFA-ի նախագահ J. Platter, հրաւիրուած էր Եգիպտոս եւ երկրին մարզական ու զբօսաշրջիկային կարելիութիւններուն ծանօթանալէ զատ հանդիպում ունեցած էր Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուպարաքի հետ:

2010-ի խաղերը կազմակերպող երկրին անուընդ պիտի յայտարարուի Մայիս 15-ին, երբ 24 հոգիւնց FIFA-ի գործադիր յանձնաժողովը պիտի ընտրէ բախտաւոր երկիրը: 24 անդամները բաժնուած են այսպէս. 8 Եւրոպա, 3 Հարաւային Ամե-

րիկա, 3 Հիւսիսային Ամերիկա, 4 Ասիա, 4 Ափրիկէ, 1 Ովկիանիա, առաւել նախագահը՝ J. Platter: Ափրիկէի ներկայացուցիչները կու գան Թունիզէն, Գամբոնէն, Պոթսդամայէն եւ Մալիէն: Առաջինը անշուշտ իր ձայնը պիտի տայ Թունիզի, միւս երեքըն ալ վստահաբար Հարաւային Ափրիկէի: Այսպիսով Եգիպտոս յոյս չունի ձայն ապահովելու Ափրիկէի ներկայացուցիչներէն: Կը մնայ գործ տանիլ համոզելու միւս երկիրներու ներկայացուցիչները, որոնք սակայն խիստ հաւանաբար իրենց ձայնը տան Հ. Ափրիկէի, որովհետեւ 2006-ի խաղերու կազմակերպութիւնը ստանձնելու ալ առաջարկ ներկայացուած էր իրեն եւ միայն մէկ ձայնով ան կորսնցուցած էր կազմակերպումը, ի նպաստ Գերմանիոյ:

Խօսելով Եգիպտոսի Ոսնագնդակի Դաշնակցութեան (Federation) իր անդամ ընտրուելուն մասին, Տոքթ. Վիգէն ըսաւ որ Ափրիկէի Ախոյանութեան վերջին խաղերուն, որոնք կայացան Թունիզի մէջ, Եգիպտոսի հաւաքականին պարտութենէն ետք, ոսնագնդակի դաշնակցութեան 8 ամեայ վարչութիւնը ճնշումներու ենթարկուելով հրաժարեցաւ եւ Երիտասարդութեան Նախարարը 6 ամսուայ համար տարբեր մասնագիտութիւններու տէր 8 հոգիսոց կազմ մը նշանակեց, մէջը ըլլալով նաեւ ինքը: Խօսքը տանք Տոքթ. Վիգէնին: «Երբ ստանձնեցի գործը, տեսայ որ ոչ մէկ ծրագիր կանոնագիր կայ, ոչ մէկ գործի բաժանում: Իրաւարարներու եւ մրցումները կազմակերպելու յանձնախումբերէն զատ ոչ մէկ ուրիշ յանձնախումբ կար: Օրինակ, նոր խաղացողներ գտնելու, նոր սերունդ պատրաստելու, մասնա-

գետ խաղացողներու հետ պայմանագիրներ կընքելու... Եւայլն: Նաեւ ոչ մէկ յանձնախումբի գործին մասին գոյութիւն չունէին տուեալներ: Տեսանք նաեւ որ ոսնագնդակի դաշնակցութիւնը նիւթապէս կախեալ է Երիտասարդական նախարարութենէն:

Ուրեմն մեր առաջին գործը եղաւ հովանաւորներ գտնել որպէսզի բեռ մը վերցնենք նախարարութեան վրայէն եւ դաշնակցութիւնը ազատութիւն ունենայ աւելի արագ աշխատելու:

Ապա՝ սկսանք ծրագիր կանոնագիր պատրաստել, յանձնախումբեր կազմել... Եւայլն: Եգիպտոսի հաւաքականին նոր մարզիչ մը ընտրելու համար գրեթէ 10 անձի հետ տեսակցեցանք եւ ի վերջոյ ընտրեցինք Tardelli-ին որ Իտալիոյ Ողիմպիական խումբին մարզիչը եղած է»:

Տոքթ. Վիգէն այս առթիւ զանազան ելոյթներ ունեցած է հեռատեսիլի տարբեր կայաններէ, ինչպէս Nile TV, Nile TV Sports, Channel 3, Channel 1, Jezirah... Եւայլն, եւ առիթը չէ փախցուցած խօսելու նաեւ հայերու մասին:

Կը կարծենք, թէ ոսնագնդակը մեծ ժողովրդականութիւն ունեցող խաղ մը ըլլալուն, հայերը աւելի եւս պիտի ճանչցուն Եգիպտոսի մէջ, Տոքթ. Վիգէն ճիզմեճեանի ստանձնած այս պատուաբեր պաշտօնին առիթով:

Շնորհաւորութիւններ եւ նորանոր յաջողութիւններ Տոքթ. Վիգէնին:

Կասիա Ճղալեան

ՀԲԸՄ - ԱՂԵՔՍԱՆՈՐԻԱ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

ՀԲԸՄ Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի վարչութեան տարեկան Անդամական Ընդհանուր Ժողովը տեղի ունեցաւ մասնաճիւղի կեդրոնատեղիին «Նազարէթ Զամպաքեան» լսարանին մէջ, Շաբաթ 17 Յունուար 2004-ի երեկոյեան ժամը 9-ին:

Ժողովին օրակարգին նիւթերուն քննարկումէն ետք տեղի ունեցաւ վարչական նոր կազմի ընտրութիւնը որ 28 Յունուարի իր առաջին նիստին կազմեց վարչութեան դիւանը հետեւեալ ձեւով:

Տիար Վահան Ալեքսանեան	Պատուոյ Ատենապետ
Տիար Սարգիս Վարձպետեան	Ատենապետ
Տոքթ. Կարապետ Անսուրեան	Փոխ Ատենապետ
Տիար Հրանդ Վարձպետեան	Ատենադպիր
Տիար Նազարէթ Գարթալեան	Գանձապահ
Տիար Մուշեղ Պասմաճեան	Փոխյարաբերութիւններու Պատասխանատու
Տիար Ռաֆֆի Իսրայէլեան	Խորհրդական

Կը շնորհաւորենք նորընտիր վարչութիւնը եւ բեղմնաւոր գործունեութիւն կը մաղթենք անոր:

Թղթակից

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՍՏԱՆԻՆ ՀԱՅ ՌԻՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Հայ Ուսանողական Տունը իր գոյութեան 70 տարիներուն ընթացքին ընդունած է բազմաթիւ սփիւռքահայ ուսանողներու սերունդներ, եւ 12 տարիներէ ի վեր նաեւ հայաստանցիներ, որոնք կու գան ուսանելու Փարիզի մէջ: Մտաւորականներու աշխոյժ եւ ընկերային միջավայրի մը մէջ բազմալեզու երիտասարդութիւն մը կը գտնենք, որոնք ընտրած են իրենց ուսանողական տարիներուն երեքը անցնել այս ոգեշնչող ճարտարապետական տաղաւարին մէջ: Բժշկութեան, երաժշտութեան, քաղաքական գիտութեան ուսանողներ՝ որոնք մեծամասնութիւնը իր համալսարանական կեանքի երրորդ շրջանը կ'ամբողջացնէ միջազգային իւրայատուկ այս աշխարհին մէջ, գործնական կեանք մուտք գործելէ առաջ:

Միջին Արեւելքէն, Հայաստանէն նաեւ Ֆրանսայի չորս անկիւններէն եկող, Հայ Տան բնակիչները յաճախ հեռու իրենց տուններէն, ստեղծած են ընտանեկան մթնոլորտ մը ուր կ'ապրին հաճելի կեանք մը, որ կը պատկերէ երիտասարդական ընտանիք մը:

Ուսանողներէն մին կը վկայէ, թէ միատեղ ապրիլը անկասկած լաւագոյն միջոցն է իրարու հետ կապեր հաստատելու: «Մենք բոլորս առաւելութիւնը ունինք ե՛ւ անկախ ըլլալու ե՛ւ խըմբային կեանք ունենալու: Սենեակները անհատական են յարկերուն համեմատ, իսկ խոհանոցը՝ ամենօրեայ խմբային հանդիպումներու վայրն է»:

Հայ Ուսանողական Տունը կ'ընդունի միայն հայ ուսանողներ: Միջազգային Ոստանին նպատակն է մշակոյթներու միախառնումը: Իւրաքանչիւր տաղաւար իր մէջ կը հաշուէ տարբեր ուղղութիւններու երիտասարդներ: Անգլերէն լեզուն է որ յաճախ կը գործածուի քննարկումներու ընթացքին, քորեացիներու, քամպուտիացիներու եւ սուտանցիներու միջեւ: «Սրճարաններու անցքերուն մէջ հանդիպումներու ընթացքին առանց բարդոյթի կը խօսինք քաղաքականութեան, արուեստի կամ գրականութեան մասին»:

Հայ Տան մէջ բարեկամութիւնները միայն հայերուն միջեւ չեն, կը յարէ մէկը, ուրիշ մը կ'ըսէ, «Ապրելով բոլորս միասին հեռու մեր տուններէն, կապեր կը ստեղծուին ամէնուն հետ, առանց մշակութային խտրութեան»:

Հայ Տունը նաեւ հայկականութեան փթթումին վայրն է: «Բարեկամուիիս բնաւ հայ չէր զգար ինչ գալէն առաջ, այսօր ան կը պայքարի»: Հայաստանի հայերուն հետ սփիւռքահայերը կը խօսին մայրենի լեզուով, բան մը որ ժպտիլ կու տայ, խորհելով որ անոնք տակաւին մի քանի ամիս առաջ քանի մը բառեր կը թոթովէին: «Տան մէջ հայկականութիւն մը կայ որմէ չենք կրնար խուսափիլ» կ'ըսէ ուսանող մը:

Հաւաքական կեանքը կը զօրացնէ միասնականութիւնը, «կրնանք միշտ ուրիշներուն ապաւինիլ» կը բացատրէ ուրիշ մը: Առօրեայ պզտիկ դժուարութիւնները յաղթահարելու համար իրարու օգնելը երբեմն կը ստեղծէ անելի զօրաւոր կապեր: Մեր ծնողներէն եւ մեծ ծնողներէն շատեր որոնք բնակած են Հայ Տան մէջ իրարու հանդիպած են եւ անուսնացած: Այսպէս 57 Ժուրտան պողոտայի երիտասարդ ընտանիքը 70 տարիներու ընթացքին տեսած է սիրոյ շատ մը պատմութիւններու ծնունդը:

Համաշխարհային առաջին պատերազմէն ետք աշխարհը կ'ապրէր վերաշինութեան շրջան մը: ՀԲԸՄ-ի հիմնադիր Պօղոս Նուպար Փաշա կը մտածէր՝ տնել վայր մը ուր ցեղասպանութեան հետեւանքով հայութեան կորսուած մտաւորականութիւնը պէտք էր վերակազմուէր նոր ընտրանիի մը միատեղումով:

Համաշխարհային առաջին պատերազմէն ետք աշխարհը կ'ապրէր վերաշինութեան շրջան մը: ՀԲԸՄ-ի հիմնադիր Պօղոս Նուպար Փաշա կը մտածէր գըտնել վայր մը ուր ցեղասպանութեան հետեւանքով հայութեան կորսուած մտաւորականութիւնը պէտք էր վերակազմուէր նոր ընտրանիի մը միատեղումով:

1925-ին Փարիզի համալսարանական միջազգային ոստանին հիմնադրումը մտաւորականութեան մայրաքաղաք Փարիզի մէջ, առիթը տուաւ իրագործելու իր իտեալը: Մանաւանդ որ, ոստանին հիմնադրումը ուներ նոյն իտեալը՝ հանդիպումը բոլոր երկիրներու ընտրանիին, որպէսզի մշակութային կամուրջի մը ստեղծումով առաջը առնուի ապագայ միջազգային տագնապներու:

Պօղոս Նուպար Փաշա հաւատալով որ հայերը այս հսկայ ծրագրին մէջ դեր մը պէտք է խաղան, համալսարանական ոստանին մէջ հայկական տաղաւարի մը շինութեան համար իր ներդրումը կատարեց, երբ դեռ ոստանը միայն երեք տաղաւար ուներ:

Այսօր Փարիզի միջազգային համալսարանա-

կաններու ուստանը 37 տաղաւարներ ունի, որոնք յաճախ ֆինանսաւորուած են իրենց պետութիւններէն: Ան ամէն տարի կ'ընդունի 130-է աւելի ազգութիւններու 5000-է աւելի ուսանողներ, ուսումնասիրողներ եւ արուեստագետներ: Ուստանը ունի բազմաթիւ գրադարաններ, թատրոններ, ճաշարաններ եւ մարզական կեդրոններ: Բայց ուստանին բոլոր տաղաւարներուն մէջ մշակութային եւ ճարտարապետական մասնայատուկ հետաքրքրութիւն ունեցող վայրը Հայ Ուսանողական Տունն է: Սկիզբէն Հայ Ուսանողական Տունը չէ եղած հայկական պետութեան տաղաւարը, այլ հայ ուսանողներունը:

Հայաստանի անկախացումով կացութիւնը չէ փոխուած: 1930-ին բացուած Հայկական Տունը 70 տարի յառաջդիմեց մասնաւոր շրջանակի մը մէջ: Խորհրդային շրջանին ան գործնական կապ չունէր Խորհրդային Հայաստանին հետ: Ան սփիւռքի մը հանդիպման վայրն էր որ տակաւին բաւականաչափ մշակութային կեդրոններ չունէր Փարիզի մէջ:

Մինչեւ 1979 Հայ Համալսարանականներու Տունը «Միացեալ Տան» իրավիճակ ուներ եւ կը կառավարուէր ուստանին հիմնարկին կողմէ: Այդ թուականէն մինչեւ 1991 ան բաժնուած էր եւ ՀԲԸՄ-ի յանձնուած՝ իբրեւ Պօղոս Նուպար Փաշայի անունով հիմնադրամին խնամատար: Այս նոր իրավիճակով ան յարաբերական անկախութիւն մը կը վայելէր, միշտ հետեւելով ուստանին ներքին օրէնքներուն: Ինչպէս ամբողջ Համալսարանական ուստանը հայկականն ալ նմանապէս ունի իր «քօթա»ն: 1991-ին երբ ՀԲԸՄ-ը իր ֆինանսական կարողութիւնները ուղղեց դէպի հայկական անկախ պետութեան վերաշինութեան, հայկական տաղաւարը դարձեալ դարձաւ «Միացեալ Տուն»:

Հայ համալսարանականներու Տունը երեսուցական թուականներէն ի վեր հիմնական նորոգութեան չէր ենթարկուած: 90-ականներու շրջանին տնօրէնուիին սկսած էր վերանորոգման մեծ աշխատանքներու եւ տունը տարի մը փակ կը մնայ:

Զանի մը տարիէ ի վեր Միջազգային Ուստանին հայկական բաժինը ուսանողներու թիւի զգալի բարձրացում մը ունեցաւ: 1991-ին որոշուած էր որ Հայկական Տան բնակիչներուն 50% (այսինքն 74 սենեակէն 37) ըլլան հպատակութեամբ կամ ծագումով հայեր: Ասոր վրայ

աւելցաւ 10 սենեակ ֆինանսաւորուած ՀԲԸՄ-ի կողմէ, որպէսզի աւելի հայ աշակերտներ կարենան ուսանիլ Փարիզի մէջ, առաւել 48-րդ սենեակ մը ֆինանսաւորուած ուստանին հիմնարկին կողմէ, հայերու պատմութեան եւ արուեստին վերաբերեալ պրպտումներ կատարող ուսանողներուն համար:

Այժմու տնօրէնուիին՝ Ծովի-նար Գեւորեան, նպատակադրած է աւելի զօրացնել հայկական բաժինը: Ան արդէն համաձայնած է Կիւլպէնկեան Հիմնարկին հետ եւ անոր միջոցներով 10 նոր սենեակներ ֆինանսաւորելու: Յաջորդ ծրագիրը պիտի ըլլայ լեզուական դպրոցի մը ստեղծումը, Փարիզի Միջազգային Ուստանին մէջ, Հայ Ուսանողներու Տան յարկին տակ: Այս նախաձեռնութեամբ Տան դիրքը պիտի բարձրանայ եւ կարելիութիւնը պիտի շեշտուի ուստանին կեանքէն ներս, ունենալով դրական ազդեցութիւն: Նախատեսուած է Հոկտեմբեր 2004-ին չորս դասարաններու բացումը կատարել Տան գետնայարկին մէջ:

Այժմ նախատեսուած է ֆրանսերէնի ուսուցումը օտարականներուն, սակայն տնօրէնուիին չի բացառեր որ յաջորդ քայլը հայերէնի ուսուցումը ըլլայ:

Զար առ քար Հայ Ուսանողական Տունը կը վերանորոգուի: Որքան ատեն որ Հայ Ուսանողական Տունը հասոյթ կը բերէ հիմնարկին, իր իրավիճակը իբրեւ «Միացեալ Տուն» բացառութիւն չէ, քանի որ հոլանտական, ֆրանսա-բրիտանական եւ Զուպայի Տունը նոյն կացութեան մէջ են:

Հայ Ուսանողական Տան ճարտարապետութիւնը մեծապէս ներշնչուած է հայկական արուեստի ժառանգութիւնէն: Ան աշխարհիկ կառոյցի մը մէջ կը միաւորէ արդիական հանգստաւետութեան պայմանները ու հայկական կրօնական ճարտարապետութեան հին եւ միջնադարեան յատկանիշները: Տաղաւարը իրագործուած է Լեւոն Նաֆիլեանի կողմէ, որ Էջմիածնի եւ Աղթամարի նշանաւոր վանքերուն ոճէն ներշնչուած, կատարած է շէնքին երեսապատումն ու նաշխագարդումը:

Զաղուած եւ թարգմանուած՝

Nouvelles d'Armenie ամսագրին Փետրուարի թիւէն

Ալին Ճիգմեճեան

ՄԱՅ ԵՒ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼՆԵՐ ՅԱԿՈՐ ԵՒ ՎԱՆԻԱ ԷՔՍԵՐՃԵԱՆՆԵՐՈՒ

Հինգշաբթի 18 Մարտին, ցնցուած էութեամբ եւ խոր վիշտով յուղարկաւորեցինք սահմակեցուցիչ եւ գծուծ ոճիրի մը զոհ դարձած ՀԲԸՄ-ի կրկնակի վեթերան անդամներ Յակոբ Էքսերճեանն ու իր դուստրը՝ Վանիան:

Հոծ թիւով հայ թէ օտար յուղարկաւորներ ներկայ գտնուեցան ազգային յուղարկաւորութեան, որուն կը նախագահէր Եգիպտահայ Թեմի Առաջնորդական Տեղապահ Հոգ. Տ. Աշոտ Վրդ. Մնացականեան:

Հոգ. Հայր Սուրբը յուղարկաւորութեան արարողութեան աւարտին պատշաճ ելոյթ մը ունեցաւ, որուն յաջորդեց Գահիրէի Ազգային Իշխանութեան, ՀԲԸՄ-ի եւ ՀՍԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ վարչութիւններուն եւ անդամակցութեան անունով Պր. Պերճեանի դամբանականը:

Դամբանականին մէջ ի միջի այլոց ան ընդգծեց «որ հանգուցեալը մատաղ տարիքէն մաս կազմած է ՀՍԸՄ-ի (հետագային ՀՍԸՄ ՆՈՒՊԱՐ) մեծ ընտանիքին, աւելի քան 70 տարիներ: Ան ունեցած է ՀՍԸՄ ՆՈՒՊԱՐ մարգարանին մէջ աշխոյժ գործունեութիւն, դառնալով նոյն մարգարանին վարչութեան անդամ եւ ատենապետ:

Ան նոյնպէս շուրջ 45 տարիներ անդամակցած է Գահիրէի ՀԲԸՄ-ին, շրջան մը դառնալով անոր վարչութեան ատենապետը:

Միութեանական գործունեութենէն զատ ան պաշտօններ վարած է Գահիրէի ազգային իշխանութեան մէջ որպէս զանազան յանձնախումբերու եւ հոգա-

բարձրութիւններու անդամ, ինչպէս նաեւ մաս կազմած՝ Թեմական եւ Զաղաքական Ժողովներու:

Վերջին երկու տասնամեակներուն թեւ քաշուած էր ազգային գործերու մէջ գործօն մասնակցութիւն բերելէ, սակայն միշտ իր յատուկ ուշադրութեան կեդրոնն էին թէ՛ Բարեգործականը եւ թէ՛ ՀՍԸՄ ՆՈՒՊԱՐԸ: Նոյնպէս, իր մտահոգութիւններուն մաս կը կազմէին ազգային գործերը:

Յակոբ Էքսերճեանի շիջումով մեր համայնքը կը կորսնցնէ իր երեց սերունդին վաստակաշատ ներկայացուցիչներէն մին»:

Ապա՝ պատշաճութեան կարգով անդրադարձաւ նաեւ հանգուցեալին դստեր Վանիային մասին:

«Ճակատագիր» խորագրով սրտի խօսք կարդաց նաեւ հանգուցեալ Յակոբ Էքսերճեանի եղբօր աղջիկը՝ Նորա Արմանի Էքսերճեան, զոր կը հրատարակէնք ստորեւ:

Յայտնուած ցաւակցութիւններէն ետք, հանգուցեալներուն մարմինները ամփոփուեցան Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց գերեզմանատան ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Ճակատագրի դաժան եւ դառն տնօրինում մըն էր որ բաժին ինկաւ Յակոբ եւ Վանիա Էքսերճեաններուն:

Թող անոնց յիշատակը վառ մնայ գիրենք սիրող ու յարգող հարազատներուն ու բարեկամներուն սրտին ու հոգիին մէջ:

«Տ.

ՃԱԿԱՏԱԳԻՐ

Բայց ինչո՞ւ: Ի՞նչ է իմաստը կեանքին երբ հազիւ թէ երջանիկ կը զգաս, մահը կարծես կու գայ քեզի յիշեցնելու թէ որքան փխրուն է ամեն ինչ:

Սիրելի Յակոբ հոբարս եւ սիրելի քոյրս Վանիա: Ձեզ ճանչնալն ու ձեզի արիւնակից ըլլալը կեանքի նուերներէն ամենէն թանկագինն էր, որուն համար շնորհակալ եմ Աստուծոյ, թէ անկարող հասկնալու որ ինչու այսքան շուտով խլեց ինձմէ զայն:

Վանիա հոգիս, կարելի չէր քեզի ճանչնալ եւ չսիրել. ամենուն հասնող, ոչ մէկուն վշտացող նոյնիսկ տխուր վայրկեաններուդ միշտ ժպտուն անձ մը եղար: Կարծես չէիր կրնար դիմանալ հօրդ կորուստին եւ նախընտրեցիր ընկերանալ անոր իր վերջին ճամբորդութեան մէջ: Շատ կապուած էիք իրարու: Միշտ կը մտածէի որ եթէ հոբարին բան մը պատահէր ի՞նչ պիտի ընէիր... իսկ հակառակը երեւակայել արդէն անկարելի էր: Եւ ահա կեանքը եւ մահը իրար հետ խօսք մէկ ըրած որոշեցին ձեր երկուքը միասին խլել:

Իսկ մենք, հոս մնացողներս, ի՞նչ գերմարդկային ուժի պէտք պիտի ունենանք կարենալ շարունակելու այս կեանքը:

Միայն այն՝ որ պիտի ապրինք մեր մասին անցուցած անուշ պահերուն յիշատակներով: Մեզի պիտի ընկերանաք ամեն վայրկեան, որովհետեւ Վանիա՝ անուշիկ ժպիտդ, աչքերուդ կայծը ու յիշատակդ, եւ հոբար՝ հասկացողութիւնդ, սերդ եւ իմաստուն խօսքերդ բնաւ պիտի չհեռանան մեր մտքերէն:

Միայն այս ձեւով պիտի կրնանք շարունակել ապրիլ այս անիմաստ դարձած կեանքը: Միայն ձեզի երբեւէ ճանչցած ըլլալու գոհունակութեամբ:

Թող հողը թեթեւ գայ ձեր ոսկորներուն վրայ եւ եթէ կայ անդրաշխարհի մը եւ յաւերժականութիւն, թող աւելի երջանիկ ըլլաք հոն քան եղաք այս աշխարհի մէջ:

Նորա Արմանի (Էքսերճեան)

ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳՐԻ ԹՂԹԱԾՐԱՐ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՈՒ ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳՐԻ ՖՈՆՏԻ

31-12-2003

ԳՈՅՔԵՐ	Ե.Ո.	ՊԱՐՏՔԵՐ	Ե.Ո.	Ե.Ո.
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ (Ե իսկ.)	19 630 297.04	Սաթենիկ Չա ըր Ֆոնտի Պահեստ (1.1.03)	3 434 647.92	
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ (Տոլար)	38 815.91			
Ս. Չա ըր Կեդրոն (ՀԵ.)	2 966 500.00	Ելեմուտքի հաշիւէն փոխանցուած առաւելութիւն	82 797.23	
Առողջապահական ծրա ըին առ հաշիւ վճարուած 2002	1 028.52	Սաթենիկ Չա ըր Ֆոնտի Ընդհ. Պահեստ		3 517 445.15
Մշակութային ծրա իրներու առ հաշիւ վճարուած	7 098.00	Սաթենիկ Չա ըր Կեդրոնի Նորո ութեան Պահեստ (31.12.03)		2 533 626.47
Աւանդ ալյոց մօտ	2 296.80	Սաթենիկ Չա ըր Ֆոնտ (2/3 բաժին)		10 939 592.46
		Սաթենիկ Չա ըր Ֆոնտ (1/3 բաժին)		5 469 796.23
		Վճարելի փոխհատուցում (Հանի Կալալ)		10 000.00
		Պահանջատերեր		
		Տուրքերու վարչութեան (կահաւորեալ վարձք)	5 166.00	
		Տուրքերու վարչութիւն- Ջեղուած եւ		
		Աւելցուած տուրքեր	2 590.74	
		Տպարան Նուալար	17 000.00	
		Արեւի արարերէն յաւելուած	14 144.40	
		ՀՄԸՄ ՆԻՈՒՊԱՐ - Աղեքս.	5 525.00	
				44 426.14
		Հ.Բ.Ը.Մ. Գահիրէ		20 561.47
		Առողջապահական Ծրա ըին առ հաշիւ անձուած (2004)		56 640.00
		Առողջապահական Ծրա ըին օ տուողներու վճարելի 2003 տարուան համար		49 642.30
		Առողջապահական Ծրա ըին օ տուողներու ժառանգողներ (2003)		4 306.05
22 646 036.27				22 646 036.27

ԵԼԵԽՄՈՒՏՔԻ ՀԱՇԻՒ ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳՐԻ ՖՈՆՏԻ

1 ՅՈՒՆՈՒՄԱՐԵՆ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2003

ԾԱԽՍԵՐ	Ե.Ո.	ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ	Ե.Ո.
Մշակութային Ծրա ըր	208 264.59	Դրամատոնային Աւանդներու Եկամուտ-Ատլի	688 631.02
Հայկական Միութիւններու Յատկացումներ	160 080.19	Դրամատոնային Աւանդներու Եկամուտ-Բոքսի	1 312 800.00
Երիտասարդական ործունէութիւն	15 827.24		
Պետական եւ Համա-Ե իսկական Ծրա ըր	50 000.00	Կահաւորեալ Վարձակալութիւն	36 660.00
Ընկերային Օժանդակութիւն (Ապրուստ եւ դարմանում)	210 620.87	Տոլարի սակա ինի Տրք.	572.17
Կրթաթոշակներ	213 670.90	Առողջապահական Ծրա իր	66 600.00
Առողջապահական Ծրա իր	<u>496 395.07</u>	Տոլարի վրայ տոկոսի եկամուտ	4.41
Գումար	1 354 858.86		
Թոշակներ	83 675.00		
Ընդհանուր Ծախսեր	59 908.66		
Ընկերային Ապահովա ղութիւն	9 630.00		
Դրոշմատուրք	1 071.85		
Կահաւորեալ Վարձակալութեան տուրք	<u>5 166.00</u>		
Գումար	1 514 310.37		
Փոխանցում Ս. Չա ըր Կեդրոնի	500 000.00		
Նորո ութեան Պահեստի հաշիւին			
Փոխանցում Ս. Չա ըր Ֆոնտի Ընդհանուր Պահեստին	82 797.23		
Ընդհանուր Գումար	2 097 107.60		2 097 107.60

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ (Ապրուստ եւ դարման)

	Ապրուստ Ե.Ո.	Դարման Ե.Ո.	Բժիշկ Ե.Ո.	Գումար Ե.Ո.
58 հովանաւորեալ	136 000.00	69 820.87	4 800.00	210 620.87

ԿՐԹԱԹՈՇԱԿՆԵՐ

	Աշակերտ	Գումար Ե.Ո.
Նախակրթական եւ Երկրորդական Հիմնարկներ	22	27 667.35
Բարձրա ոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Գահիրէ)	24	157 943.05
Բարձրա ոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Աղեքսանդրիա)	3	16 750.00
Այլ Ուսումնական Հիմնարկներ	1	11 000.00
Կրթաթոշակներու ծանուցում		310.50
Գումար	50	213 670.90

ԱՌՈՂՋԱՊԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

	Ե.Ո.
Արձանա լուսած մասնակիցներ	484 հո ի
Օ տուող մասնակիցներ	436 հո ի
Յատկացում Գումար	496 395.07

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

	Ե.Ո.
«Արեւ» քերթի արաբերէն լեզուով ամսօրեայ յաշուած	49 144.40
«Տեղեկատու» Պարբերաթերթ	8 469.02
Ուսումնասիրական պարապմունքի յատկացում	30 600.00
Գերազանցութեան մրցանակներ	8 066.35
Մշակութային ձեռնարկներ	27 434.82
Հայաստան եւ Հայերը ե իպտական մամուլին մէջ Ծրա իր	25 200.00
Գիրքերու հրատարակութիւն	57 700.00
Նուէր տալու համար իրքեր	1 650.00
Գումար	208 264.59

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒ ՅԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

	Ե.Ո.
Այծենմիկ Տիկնանց Միութիւն	1 200.00
Համահայկական երրորդ խաղեր	37 500.00
ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ - Հելիոպոլիս	23 972.00
ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ - Աղեքսանդրիա	17 500.00
ՀԲԸՄ - Գահիրէ	79 908.19
Գումար	160 080.19

ՊԵՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

	Ե.Ո.
Համալսարաններու կարօտ ուսանողներու պետական ֆոնտ	50 000.00

ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՏ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ

Գահիրեի ՀԱՐԱՆՆԵՐ ԳԱՀԻՐԷի պատվերով 17 եւ 13 տարեկանէն վար մարզիկները բախտաւորութիւնը եւ առիթը ունեցան իրենց այս փոքր տարիքին, «մասնագիտացած» խումբերու նման ճամբորդելու եւ այլ խումբերու հետ բարեկամական մրցումներու մասնակցելու:

Յունուար 31-ին, 35 պատանիներ իրենց մարզիկներուն եւ կարգ մը պատասխանատուներու հետ ուղեցան Գահիրեի օդակայանը, մեկնելու Հալէպ՝ անցնելով Դամասկոսէն:

Ուրը ժամ սպասումը Դամասկոսի օդակայանին մէջ 35 պատանիներով բաւական յոգնեցուցիչ էր: Սակայն պատանիները սպասուածէն աւելի զուսպ էին եւ զբաղած զանազան զննումներ ընելով օդակայանի «տուրքէ ազատ» շուկայէն ու խաղեր կազմակերպելով պատասխանատուներու հսկողութեան տակ:

Դամասկոս - Հալէպ թռիչքը անարտին չհասաւ: Հալէպի մէջ օդի յանկարծական փոփոխութիւնը, որոտում, զօրաւոր անձրեւ ու փոթորիկ, պատճառ եղան որ օդաչուն Հալէպի օդակայան երեք անգամ վայրէջք կատարել փորձելէ ետք, ստիպուած ըլլայ ետ դառնալ Դամասկոս:

Մէկ ժամ ետք, կրկին օդանաւին մէջ ենք բոլորս: Այս անգամ օդը խնայեց մեզի եւ առաւօտեան ժամը 2.00-ը անց հասանք Հալէպ:

Հալէպի ՀԲԸՄ-ի պատասխանատուները մեզի կը սպասէին ժպտերես: Մեր ուշացումը առիթ տուած էր իրենց այդ գիշերային Ատիս Հարմանտեանի տուած համերգը ամբողջութեամբ ըմբռնելու:

Ժամանակ շահելու եւ քիչ մը քնանալու համար պանդոկ հասնելէ առաջ սենեակներու բաժանումները կատարած էինք: Սակայն, հակառակ անոր կարելի չեղաւ զսպել տղաքը որոնք ի վերջոյ առաւօտեան ժամը 7-ին քնացան, երեք ժամ ետք արթննալու եւ Հալէպի ՀԲԸՄ-ի Սկաւտական Շարժումի տարեկան հան-

դիսութեան ներկայ գտնուելու համար:

Հալէպի ՀԲԸՄ - ՀԵԸԻ պատասխանատուները 4-օրեայ հաճելի յայտագիր մը պատրաստած էին, առաւել 4 բարեկամական մրցումներ, որոնցմէ երկուքը անարտեցաւ ի նպաստ հիւրընկալ խումբերուն եւ երկուքը ի նպաստ մեր խումբերուն:

Իրենց կեցութեան ընթացքին մարզիկները այցելեցին Հալէպի ՀԲԸՄ-ի նորաշէն, գեղեցիկ եւ ընդար-

ձակ կեդրոնն ու դպրոցը, ՀԵԸ-ի ակումբը, ուր առաջին օրը առիթը ունեցան ծանօթանալու իրենց տարեկից քոյր միութեան տղոց եւ աղջիկներուն հետ, ճաշելու միասին եւ ապա զուարճանալու: Անոնք այցելեցին նաեւ Հալէպի մէջ գործող կարգ մը այլ հաստատութիւններ, դպրոցներ, եկեղեցիներ եւ ակումբներ, նաեւ Հալէպի նշանաւոր բերդը եւ քաղաքէն դուրս գտնուող St. Simon-ի տեսարժան վանքը:

Մեր պատանիներուն համար ամենէն տպաւորիչը մեծ թիւով հայութեան եւ զօրաւոր հայկականութեան ներկայութիւնն էր Հալէպի մէջ, անոնց ջերմութիւնն ու պարզութիւնը: Անհաւատալի կը թուէր տղոց, տեսնել բազմաթիւ հայ բժիշկներու, հայ խանութպաններու եւ արհեստավորներու անունները հայերէնով գրուած իրենց աշխատավայրերուն ճակատին:

Զորսօրեայ մեր այս հանդիպում - պտոյտին համար պէտք է շնորհակալութիւն յայտնել Հալէպի ՀԲԸՄ - ՀԵԸ- ի պատասխանատուներուն, որոնք ոչինչ խնայած էին օգտակար ու հաճելի դարձնելու այս հանդիպումը, նաեւ շնորհակալութիւն յայտնել Սաթենիկ Զագըր Ֆոնտի պատասխանատուներուն, Գահիրեի ՀԱՐԱՆՆԵՐ ԳԱՀԻՐԷի վարչութեան, մարզիկներուն եւ մարզիկներու պատասխանատու այն տիկիններուն, որոնք մօր նման պատանիներուն կարիքները հոգացին ամբողջ պտոյտին ընթացքին:

Տոքթ. Վիգէն Ճիգմեճեան

ՆՈՐ ՇՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀԱՐՄ-ի Գահիրեի Մասնաճիւղի «Սաթենիկ Ճա-
նիկ Չագըր Յիմնադրամ»-ի հրատարակչական
ֆոնտին միջոցներով 2004-ի սկիզբը լոյս տեսաւ
երկու հրատարակութիւն:

Անոնցմէ առաջինը, Հայաստանի Հանրապետու-
թեան Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի
Պատմական Ինստիտուտի նախաձեռնած հրատա-
րակութեան, «Հայ Գաղթաշխարհի Պատմութիւն»
եռհատորեակին առաջին հատորն է, որ խմբագրած
է եւ հրատարակութեան պատրաստած՝ Պատմա-
կան Գիտութիւններու Տոքթ. Փրոֆ. ԶԶԱԱ ակադե-
միկոս Վարդգէս Միքայէլեան:

Համաձայն խմբագրին, «Հայ Գաղթաշխարհի
Պատմութիւն» եռհատորեակին իւրաքանչիւրը նուի-
րուած է միջնադարէն մինչեւ 1920 երկարող ժամա-
նակաշրջանի հայկական արտագաղթերուն եւ
կ'անդրադառնայ այդ ժամանակաշրջանի հայկա-
կան գաղութներու ընկերային – տնտեսական, քա-
ղաքական, մշակութային եւ եկեղեցական կեանքի
հիմնահարցերուն:

Եռհատորեակին մէջ, գաղթածախներու բաժա-
նումը կատարուած է ըստ հետեւեալ տարածաշրջ-
աններուն:

Հատոր Առաջին

Կը պարփակէ Սլաւոնական Աշխարհը եւ Հիւսի-
սային Կովկասի Հայկական Գաղթածախները

Հատոր Երկրորդ

Կ'ընդգրկէ Ասիոյ եւ Ափրիկէի Հայկական Գաղթ-
ծախները

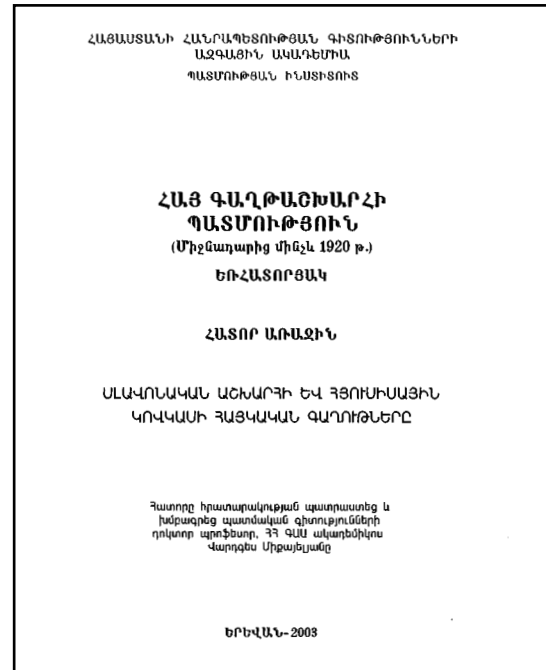
Հատոր Երրորդ

Նուիրուած է Եւրոպայի եւ ԱՄՆահանգներու հայ-
կական գաղութներուն

Հրատարակուած այս առաջին հատորը, 15x20
սմ. չափի 531 էջերու վրայ կը ներկայացնէ հե-
տեւեալ 14 հայկական գաղութները, Հին Ռուսիա,
Արեւմտեան Ուքրաինա, Լեհաստան, Պոլկարիա,
Սերպիա, Խորուաթիա, Խրիմ, Բոկովին, Ասդրա-

խան, Մոսկուա, Մենթ Բեթերսպուրկ, Հիւսիսային
Կովկաս, Նոր Նախիջեւան, Արմաւիր, Գրիգորիոպոլ
եւ Կովկասի Սեւծովեան առափնեայ շրջան, իրենց
սկզբնաւորումէն մինչեւ տուեալ գաղութի գոյատեւ-
ման վախճանը:

Հատորը ի հարկէ արեւելահայերէնով է եւ «նա-
խատեսուած է մասնագետ պատմաբաններու եւ
լայն շրջանակներու համար», կ'ըսէ խմբագիրը:

Երկրորդ հրատարակութիւնը Արամ Խաչա-
տուրեանի արձանագրուած ստեղծագործութիւննե-
րէն ընտրանքի մը ալպոմն է, գեղարուեստական
բարձր ճաշակով եւ ինքնատիպ ձեւաւորումով գե-
ղատիպ գործ մը, նուիրուած՝ Արամ Խաչատուրեա-
նի ծննդեան 100-ամեակին:

Անգլերէն լեզուով լոյս տեսած այս ալպոմը որուն
մասին պիտի անդրադառնանք մեր յաջորդ թիւով,
հրատարակութեան պատրաստած է եգիպտահայ
երաժշտագետ Հայկ Աւագեան:

Շնորհակալութեամբ ստացանք Տիար Կարօ Ներսէսեանի պատրաստած եւ հրատակել տուած
«Պատմութեան Անցած Գահիրէի Հայկական Հաստատութիւններ» գրքոյկը:

Տիար Ներսէսեան հիմնուելով իր յիշողութեան վրայ մեկտեղած է թիւով 216 անունները անոնց,
որոնք Գահիրէի մէջ անցեալ 60 տարիներու ընթացքին հիմնած են առեւտրական եւ ճարտարարուես-
տական կարգ մը հաստատութիւններ եւ արհեստանոցներ, որոնք այլազան պատճառներով փա-
կուած են այժմ:

Գահիրեաբնակ երեց սերունդին մէջ յուշեր արթնցնող այս գրքոյկը գուցէ հետաքրքրէ ուրիշներ,
որոնք օգտուելով այս ցանկէն, աւելի լայն տեղեկութիւններով համապարփակ գործ մը ընծայեն
եգիպտահայ պատմութեան:

«Տ.»

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ՄԱՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, 15 Փետրուար 2004–ին Ադեքսանդրիոյ ասպնջական հողին յանձնուեցաւ վաստակաշատ ուսուցչուհի Հայկանուշ Զօլաքեանի մարմինը:

Հան ուցեալը մայրն է ՀԲԸՄ–ի Ադեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի ատենապետ տիար Սար իս Վարձպետեանի տիկնոջ՝ Տիկին Մակիի եւ մեծ մայրը, նոյն Մասնաճիւղի վարչական անդամ տիար Հրանդ Վարձպետեանի:

* * *

Խոր ցասումով կը ուժենք նաեւ դաժան մահը Գահիրէի ՀԲԸՄ–ի եւ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻ երկարամեայ անդամներ Յակոբ եւ Վանիա Էքսերճեաններուն, որոնք զոհ դարձան անար · ոճիրի մը, Երեքշաբթի, 16 Մարտ 2004–ին:

Հան ուցեալ Յակոբ Էքսերճեան որպէս ատենապետ եւ վարչական անդամ, տարիներու ործօն վաստակ ունեցած է ՀԲԸՄ–ի Գահիրէի Մասնաճիւղին եւ Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ ՆՈՒՊԱՐԻն մէջ:

* * *

Ուրբաթ, 20 Փետրուար 2004–ին մահացաւ բազմավաստակ երաժիշտ–խմբավար եւ ուսուցիչ Մօ. Եղուարդ Յակոբեան:

Խորապէս կը վշտակցինք հանգուցեալներուն բոլոր հարազատներուն:

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓԱԿՈՒԻ ՅՈՒՆԻՍ 2005ԻՆ

Կեդրոնական Վարչութիւնը լուրջ գնահատումի ենթարկեց իր աշխարհատարած գործունէութեան այլազան ծրագիրներուն անցեալի իրագործումները, ներկայ մարտահրաւերներն ու ապագայ հեռանկարները՝ Հոկտեմբեր 2002 թուականին գումարուած Միութեանս Ընդհանուր Պատգամաւորական Ընդհանուր Ժողովին խորհրդակցութեանց ու վերլուծումներուն լոյսին տակ, նոր մղում ընծայելու համար մեր հիմնադիրներուն եւ կազմակերպութեան նպատակներուն:

Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը (ՄԿՀ), իրրեւ Հ.Բ.Ը.Միութեան նշանակալից ու պատմական մէկ կրթարանը, տարիներով մտահոգութեան առարկան դարձած է Կեդրոնական Վարչութեան: Յետ սպառնալի խորհրդակցութեանց եւ ամբողջական վերաբծեւորումի, Կեդր. Վարչութիւնը միաձայնութեամբ որոշած է փակել ՄԿՀը Յունիս, 2005ին: Այս որոշումը գլխաւորաբար հետեւանք է այն համոզման, թէ ՄԿՀ այլեւս հայկական ներկայ իրականութեան մէջ չ'արդարացներ իր հիմնական առաքելութիւնը: Խոր գիտակցութեամբ յարգելով Մելգոնեան եղբայրներու տեսլականն ու աւանդը, Կեդր. Վարչութիւնը վնասակամօրէն պիտի շարունակէ յաւերժացնել անոնց յիշատակը, Կիպրոսէն ներս թէ այլուր, միշտ գործելով անոնց Միութեան հանդէպ կատարած նուիրատուութեան ոգիով:

Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, իր հարիրամբայ գործունէութեան ընթացքին, ոչ միայն շարունակած է գոյատեւել, այլ՝ բարգաւաճած, որովհետեւ միշտ գիտակից եղած է հայ ժողովուրդի կարիքներուն, ի պահանջել հարկին ամէն մարտահրաւեր դիմագրաւելու խիզախ նախանձախնդրութեամբ:

Լուիզ Մանուկեան Սիմոն Ատենապետ	Էտուար Ժախեան
Նազար Նազարեան Փոխ Ատենապետ, Գանձապահ	Լեւոն Քեպապեան
Պերն Սեդրակեան Նախագահ	Ռիչըրտ Մանուկեան
Սարգիս Տեմիրեան Փոխ Նախագահ	Պենոն Սեւան
Արշալիր Կէօնեան Փոխ Նախագահ	Սէմ Սիմոնեան
Ժոզէֆ Պասրալեան Ատենադպիր	Սիման Սիմանեան
Մ. Մայքըլ Անսուր	Դատաւոր Տիգրան Թեվրիգեան
Գարօ Ասլանեան	Գառնիկ Եագուպեան

Կեդր. Վարչութեան որոշումին տուն տուող պատմաառաքնութեանց մասին յաւելեալ մանրամասնութեանց համար, հետաքրքրուողները կրնան դիմել ՄԿՀի յատուկ կցեալ տեղեկատուութեանց կամ այցելել՝ www.agbu.org:

Նիւ Եորք
Մարտ 16, 2004

AGBU

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

55 East 59th Street, New York, NY 10022-1112 U.S.A. Tel: 212 319-6383 • Fax: 212 319-6507/08. E-Mail: agbuny@agbu.org.

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

* * *

ՄԿՀ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆՑ ԾԻՐԻՆ ՄԷՋ

Կրթական մարզը եղած է ու պիտի շարունակէ մնալ ծրագրային կարեւոր բնագաւառ մը Հ.Բ.Ը.Միութեան համար: Անցնող 98 տարիներու իր պատմութեան ընթացքին, Բարեգործականը միութնաբարոյական հսկայ ներդրումներ կատարած է գաղթաշխարհի մէջ, հաստատելով ուսումնական այլազան ծրագիրներ, որոնք գոհացում տուած են հայութեան կարիքներուն: Տրուած մախապատութիւնն ու շեշտը համապատասխան եղած են կազմակերպութեան ընդհանուր առաքելութեան—պահել ու զարգացնել հայկական ինքնութիւնն ու ժառանգութիւնը՝ կրթական, մշակութային ու մարդասիրական ծրագիրներով: Իրերայաջորդ տասնամակներուն, Բարեգործականը հետապնդելով իր կրթական առաքելութիւնը, յատուկ ծրագիրներ տրամադրած է այլազան համայնքներու իւրայատուկ կարիքներուն համապատասխան: Առնուած են մասն մախաճեղմութիւններ—որբանոցներ, դպրոցներ, կրթանպաստներ, փորձառական վարժութեանց յայտագիրներ, ուսումնական մամբողջութիւններ, եւլն տարբեր ժամանակներու կարիքներուն համաձայն:

Բարեգործականի հիմնական գործօրէններէն մին կը կայանայ պատշաճելու իր կարողութեանը մէջ հայկական իւրաքանչիւր սերունդի զարգացող պահանջներուն եւ կարիքներուն, հաստատելով նոր ծրագիրներ: Ժամանակներու համապատասխան, հայկական ինքնութիւնը կարելի է պահել եւ զարգացնել կրթական հաստատութիւններու միջոցաւ, ինչպէս նաեւ նպատակայարմար զանազան տարբեր յայտագիրներով: Դաստիարակութիւնը պէտք է ըմբռնել իր լայն առումով, ակադեմիական սահմաններէն անդին, իրրեւ

կենդանի գործունէութիւն՝ բոլոր տարիքի խմբաւորումներուն համար:

Երբ Կազմակերպութիւնը կը դիմադրէ իր հիմնադրութեան հարիւրամեակը՝ Միութեան ղեկավարութիւնը հարկադրանքին առջեւ կը գտնուի վերաթեւորումի ենթարկելու իր կրթական առաքելութիւնը, հայաշխարհի բարդ պահանջներու լոյսին տակ: Ինչ որ ձեռնտու է Միջին Արեւելի մէջ, անհրաժեշտօրէն ի գօրու չէ Նորուայի համար: Հարաւային Ամերիկայի կարիքները կրնան տարբեր լոյս չիւսիւսային Ամերիկայի հայկական համայնքներու պահանջներէն: Այս վերջին տարիներուն, Բարեգործականի ղեկավարութիւնը սկսած է վերաթեւորումի ենթարկել իր կրթական աշխարհատարած ծրագիրները, կարենալ բնորոշելու համար ամէնէն արդիւնագօր միջոցները, դիմագրասելու պարզաւոր ծաւալուն մարտահրաւերները եւ շարունակելու անցեալ մէկ դարուն որդեգրուած մախաճեղմութիւնները: Յատկապէս, Միութիւնը լայն վերագնահատումի ենթարկած է տասնըմէկ երկիրներու մէջ գործող իր ամենօրեայ վարժարաններու ցանցը, հաստատելու համար թէ իւրաքանչիւրը որքանով կ'արդարացնէ իր գոյատեւումը՝ նոր սերունդին մախապատութիւններուն նկատմամբ: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը կը ջանայ յայտնաբերել ընթացիկ այն ճիգերը, որոնք առաւելագոյն հաւանականութիւնն ունին յաջողութեան: Միութիւնը կ'առաջնորդուի այն սկզբունքով, որ տրուած դաստիարակութիւնը համապատասխանէ որակի բարձրագոյն մակարդակին եւ տեղական տնտեսական պայմաններն ու շրջանի գաղութները արդարացնեն տուեալները կենսագործելի վարժարանի մը:

AGBU

Դժբախտաբար, ցաւով կը հաստատենք, թէ Բարեգործականի կարգ մը դպրոցները—սփիւռփակ հանի մը այլ վարժարաններու նման—կը դիմագրաւեն աշակերտութեան թիւի նուազում, ծախսերու յարանում յաւելումով: Այս երեւոյթը արդիւնք է քաղաքացի ազդակներու. նոր սերունդին յիատարմը տուեալ երկիրներու լայն հոսանքներուն մէջ, հանրային թէ անհատական օտար հաստատութեանց հրապոյրը, ինչպէս նաեւ շատ մը հայ երիտասարդ ծնողաց այն համոզումը, թէ իրենց զաւակները օտար վարժարաններ յաճախելով, պիտի կարենան ապահովել անելի յաջող ապագայ մը: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, դրուատելով հանդերձ իր կրթարաններուն ակադեմական կարեւոր ներդրումները տարիներու ընթացքին, գերազանցապէս էական կը նկատէ զանոնք վերաբժնորել տեսնելու համար թէ ներկայիս մեր ուսումնարանները կը համապատասխանե՞ն այսօրուան Միութեան ակնկալած չափանիշներուն, ինչքանով կ'արդարացնեն Բարեգործականի կրթական առաքելութիւնը: Նման քննարկումէ մը ետք, կարելի պիտի ըլլայ կայացնել հիմնադրուած որոշումներ, զօրավիճ կանգնելու համար ընթացիկ յաջող ծրագիրներուն ի հարկին քարելաւելու կարգ մը այլ աշխատանքներ, եւ ապա լուծումներ որոնելու դժուարութիւններ դիմագրաւող պարագաներուն:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՆԱՐԿ

Ուսումնական ծրագրի ապագայ ուղղութիւնները սահմանելու համար, կարեւոր է հասկնալ եւ խորհրդածել Հ.Բ.Ը.Միութեան պատմական իրազօրծումներուն վրայ: Կարելի է բնորոշել երեք յստակ շրջաններ՝ տարբեր պահանջներով:

1906ին, իր հիմնադրումէն ի վեր, Բարեգործականի կրթական առաջին ճիւղերը ուղղուած էին Օսմանեան Իշխանութեան տակ ապրող հայութեան կարիքներուն: Արդարեւ, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը մասնատրաբար նպաստներ ու կրթաթոշակներ յատկացուց իր ծննդավայրին մէջ ապրող հայութեան որբանոցներուն ու դպրոցներուն: 1909էն 1914 Կեդր. Վարչութիւնը հաստատեց նուազագոյն 40 վարժարաններ Արեւելեան Անատոլիոյ հայկական գիւղերուն ու քաղաքներուն մէջ: Այս հանգրուանին, հայութիւնը կարիքն ունէր նմանօրինակ ուսումնական մասնաձեռնութիւններու, որոնց ընդառաջեց Միութիւնը համապատասխան միջոցներով:

Հայկական Ցեղասպանութեան հետեւանով ամէն ինչ փոխուեցաւ: 1915–1921ի միջեւ մեր նորակազմ Միութիւնը գրկուեցաւ իր ամէնէն կարեւոր կոուսններէն: Առ յաւելու կորած էին քոյոր որբանոցներն ու դպրոցները իրենց լրիւ աշակերտութեամբ եւ ուսուցչակազմով: Ողբերգական մէկ հարուածով արմատախիլ եղած էին տասնամեակի մը քոյոր ջանքերը: Անգամ մը եւս ընդառաջելով ժամանակի պահանջներուն, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը հարկադրուեցաւ զօրակոչի ենթարկել իր միջոցները, կրթական իր ծրագիրները տեղափոխելով դէպի հայկական այն հոծ գաղութները, ուր ապաստան գտած էին գաղթականները:

Ցեղասպանութեան անմիջական վաղորդայինին, Միութիւնը մինչ մեծ ճիւղեր կը գործադրէր, մարդասիրական օգնութիւն մատակարարելով գաղթականներուն, միաժամանակ շարունակեց կրթական իր կենսական առաքելութիւնը: Կազմակերպուեցաւ գաղթական մանուկներու դաստիարակութիւնը, յաճախ՝ վրաններու տակ կամ՝ քացօղեայ: Համայնքները երբ հետզհետէ տեղաւորուեցան, Միութիւնը, նախկինին պէս, վերսկսաւ յատկացումներ կատարել ուսումնական կառոյցներու ստեղծումին համար: Կարճ ատենէն, Միջին Արեւելքի հայութիւնը, յատկապէս Սուրիոյ ու Լիբանանի մէջ, կարողացաւ անգամ մը եւս սեփական ուժերով ապահովել իր զաւակներուն ուրոյն կրթութիւնը: Նման արդիւնքի մը կարելի եղաւ հասնիլ շնորհիւ այդ երկիրներուն մէջ գտնուող դրութեան, որ հայերուն նման փոքրամասնութիւններուն կ'ընծայէր յարաբերական ինքնավարութիւն: Հայկական համայնքները տեղւոյն հասարակութեան մէջ չճշդուեցան եւ կրցան պահել ու զարգացնել իրենց ազգային յատուկ ինքնութիւնը: Այս իրողութեան յոյսին տակ, 1926ին, Կարապետ ու Գրիգոր Մելգոնեան եղբայրները Բարեգործականին վստահեցան Մելգոնեան կրթական Հաստատութիւնը, որ պիտի ծառայէր իբրեւ որբանոց Նիկոսիոյ (Կիպրոսի) մէջ:

Հ.Բ.Ը.Միութիւնը շարունակեց կեդրոնացնել իր ծառայութիւնները Միջին Արեւելքի մէջ յետ-պատերազմեան շրջանին: Հայաստանը եւ Արեւելեան Եւրոպան Սովետական գրաւման տակ գտնուելուն, Միջին Արեւելքի համայնքները նկատուեցան հայ ազգին յոյսն ու ապագան: Դժբախտաբար, յիսունական թուականներէն սկսեալ, շրջանի քաղաքական վերիկայրումներուն

AGBU

Եւ անկայուն գոյավիճակին հետեւանալով Նգիպտոսի, Սուրիոյ, Իրաքի, Լիբանանի ու Իրանի հայաբնակչութեանց մէջ ծայր տուաւ արտագաղթի նոր հոսանք մը: Իրենց ազգային ժառանգութիւնը պահպանելու մտազոհութիւնով անգամ մը եւս հայեր պաաստան փնտոցին այլ վայրերու մէջ: Նոր գաղթողները մեկնեցան ընդհանրապէս դէպի Միացեալ Նահանգներ, Գանատա եւ Աւստրալիա, ուր գոյութիւն ունէին արդէն հայկական գաղութներ: Այս նոր համգրումները փոխամասնութիւնները կ'առաջնորդէին դէպի նոր միջավայր մը որ կը հրապուրէր կամ կը հարկադրէր ձուլուիլ Արեւմուտի ընկերային-ֆաղափական մշակոյթին մէջ: Գոյութիւն չունէին այլեւս առանձին համայնքներ, որոնք կը զատորոշուէին տեղական ազգաբնակչութեանէն:

Այս նոր իրականութեան դէմ յանդիման, Միութիւնը, անգամ մը եւս, համապատասխան պատշաճ միջոցառումներով օժանդակեց Արեւմտեան երկիրներու հայագաղութներուն: Յաջողորդ 35 տարիներուն ընթացքին, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը ծաւալեց ուսումնական որակաւոր հաստատութիւններ: Դպրոցներ հիմնուեցան Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկաներու մէջ, ինչպէս նաեւ՝ Աւստրալիա, առաջնային նպատակ ունենալով տեղական համայնքներու վարժարաններուն մակարդակով ուսում ջաւթել, ու միաժամանակ յաւերժացնել հայոց լեզուն, մշակոյթն ու պատմութիւնը:

Այդ աշխարհամասին շարունակուող ֆաղափական վերիվայրումները, ինչպէս նաեւ Արեւմտեան մշակոյթին հրապուրդը, աւելի ֆաջայեցեցին հայերու գաղթը: Այսօր, Միջին Արեւելի հայաբնակչութիւնը, շարունակելով հանդերձ ազգային ու աշխարհաֆաղափական կարեւոր իր դերը աւելի քան մէկ միլիոնի թիւէն նուագած է շուրջ 300,000ի: Ժամանակի ընթացքին, Կիպրոսի հայկական համայնքն ալ նուագած է ու կը հաշուէ 3000էն պակաս թիւ մը: Այս քոյորէն ետք, Խորհրդային Միութեան փլուզումը եւ Հայաստանի անկախացումը առաջնորդած են հայութիւնը արտագաղթի նոր շարժումի դէպի Ռուսաստան եւ Արեւմտեան երկիրներ:

Անցնող դարաշրջանին, երբ հայկական համայնքները կ'ենթարկուէին յարատեւ տեղաշարժերու, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը համապատասխան ֆայլեր որդեգրած է: 21րդ

դարու սեմին, երբ ընկերային, ֆաղափական եւ ճարտարագիտական պայմանները ենթակայ են արագ ու յարափոփոխ վիճակներու, անհրաժեշտ է որ Հ.Բ.Ը.Միութիւնը վերաճնէ մարդկային թէ նիւթական ներդրումներու իր կարելիութիւնները եւ երաշխաւորէ անոնց աւելի արդիւնաւէտ օգտագործումը:

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՍՕՐ

Ներկայիս յատուկ հիմնադրամներու եւ ընդհանուր նուիրատուութեանց շնորհիւ, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը կը մատակարարէ եւ կամ նիւթապէս կ'օժանդակէ 17 սեփական ամենօրեայ դպրոցներու, 7 Հ.Բ.Ը.Մի շաբաթօրեայ վարժարաններու, 3 Հայորդաց Կեդրոններու Հայաստանի մէջ, Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանին, Երեսնի Պետական Համալսարանին, ու 20 ամենօրեայ ու շաբաթօրեայ այլ հայկական դպրոցներու: Հ.Բ.Ը.Միութեան յատկացումները-ներատեալ համալսարանական ու գոլէմական կրթաթոշակները-աւելի քան 20 երկիրներու մէջ, կը հասնին աւելի քան 5 միլիոն տղարի:

Լոս Անճելըսի Հ.Բ.Ը.Միութեան Մանուկեան-Տեմիրեան Վարժարանը իր 950 աշակերտներով, յաջողութեամբ կը գործէ, ու նիւթապէս ինքնաբաւ է: Մօտ առեւնէն դպրոցաշէնքը պիտի օժտուի յարակից շէնքով մը ծառայելու աւելի քան կէս միլիոն հաշուող գաղութին: Իրողութիւն է, որ Մեծն Լոս Անճելըսը այսօր ամենէն խիտ հայաբնակչութիւն ունեցող համայնքն է Արեւմուտի մէջ: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, ինչպէս, հայկական այլ հաստատութիւններ, սոյն գաղութին պիտի շարունակէ տրամադրել յաւելեալ նիւթ եւ միջոց: Նմանապէս, Տիթրոյթի մէջ, Բարեգործականի Ալեքս ու Մարի Մանուկեան (Charter School) Վարժարանը, աւելի քան կրկնապատկելով, 375ի քարճրացուցած է իր աշակերտութեան թիւը, ու շնորհիւ իր կրթական յաջողութեան, դարձած է նախընտրելի ուսումնարան մը շատ մը ծնողներու համար:

Սուրիոյ մէջ, Միութեան Հալէպի Լ. Նահաբեան-Գ. Կիւլպէնկեան վարժարանը իր շուրջ 1600 աշակերտներով կը ծառայէ տեղական կայուն ու ստուար գաղութին, եւ շնորհիւ Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան նուիրատուութեան վերջերս օժտուեցաւ նոր

AGBU

եւ արդիական մասնաշէնքով մը:

Հ.Բ.Ը.Միութիւնը իր միջոցները պիտի շարունակէ տրամադրել այն հաստատութիւններուն որոնք կենսական կը նկատուին կարգ մը գաղութներու ազգապահպանման գոյատեւման:

70ական եւ 80ական թուականներուն, Լիբանանի եւ Պարսկաստանի հայ գաղութները, որոնք տուժեցին քաղաքական պատերազմներէն, տակաւին կը շարունակեն մնալ հայ կեանքի կոուսմներ: Այս պատեմառաւ, հետեւաբար, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը պիտի նպաստաւորէ այդ շրջանի դպրոցները, քայց միաժամանակ, պիտի աշխատի առանկգոյնս արդիւնաւորել անոնց գործունէութիւնները, աշակերտութեան թիւին ու տեղական պայմաններուն համաձայն:

Բարեգործականը կը գիտակցի իր վարժարաններու խաղացած կարեւոր դերին՝ Գանատայի եւ Հարաւային Ամերիկայի մէջ: Անիկ պիտի շարունակէ մօտէն հետեւիլ այդ կրթարաններու զարգացումին: Մոնթրէալի, Պուէնոս Այրէսի ու Մոնթէվիտէոյի դպրոցները, իրենց աշակերտական ստուար թիւերով, եւ իրենց գաղութներուն աշխոյժ մեցուկով, պիտի շարունակեն ստանալ Հ.Բ.Ը.Միութեան օժանդակութիւնը, առիթ ընծայելով քարգաւաճման կարելիութեանց:

Կարեւոր է նշել, թէ Հ.Բ.Ը.Միութիւնը լուրջ նկատաւման պիտի եմբարկէ սակաւաթիւ աշակերտութեամբ ու պիտմէի զգալի բացերով գործող մեր վարժարաններու գոյատեւումը, մանաւանդ երբ անոնք այլեւս նոյն արդիւնաւետութեամբ չեն գործեր: Համոզուած ենք, որ նախակրթարան մը, 120է պակաս աշակերտներով, չի կրնար հեշտօրէն նուանել ուսումնական ու մանկավարժական մակարդակ, որ նախապայմանն է մեր առաքելութեան կիրարկման: Օրինակի համար, լուրջ ուսումնասիրութեան եմբակայ է Աթէմֆի Միութեան վարժարանը, ուր ընթացիկ տարուան աշակերտութեան թիւն է 64, ներառեալ Մանկապարտէզի քաժիմը, տարեկան պիտմէի շուրջ 275,000 տոլարի քացով: Նմանապէս Սիւնիի մեր վարժարանը, իր 35 աշակերտով միայն, լուրջ մտահոգութեան առարկայ կը

դառնայ, նկատի առնելով անոր տրամադրուած միջոցները, որոնք գաղութին կրնան ծառայել արդիւնաբեր այլ ծրագիրներու կիրարկումով:

Համոզուած ենք, որ Միութեան տեղական Մասնաճիւղերուն հետ միասնաբար գործակցելով, պիտի կարողանանք կարգ մը գաղութներէ ներս, մշակել գրաւիչ տարբեր ծրագիրներ, ինչպէս՝ շարաթօրեայ դպրոցներ, ամառնային նամբարներ, հայրենական արշաւներ, երիտասարդական արեհեստավարժ խումբեր: Նկատի ունենալով որ մեր հիմնական մտահոգութիւնը կը մնայ նոր սերունդին հայեցի ուսում ջամբելը, եւ ոչ թէ սեփական վարժարան պահելու մենաշնորհը, կարգ մը գաղութներէ ներս պիտի փաջաւորուի գոյութիւն ունեցող վարժարաններու միացումը: Այս ձեւով, մեր անդամները պիտի օգտագործեն իրենց նիւթական միջոցներն ու մարդուժը, աւելի արդիւնաւոր գործունէութիւններ ստեղծելու ուղղութեամբ: Հաւանական է, որ կարգ մը գաղութներ կարենան օգտուիլ նման ծրագիրներու ստեղծումով, ինքնաբերաբար ծառայելով առաւել ընդլայնուած շրջանակի մը:

Գալով մեր այն վարժարաններուն որոնց չանդրադարցանք այս հանգրուանին, Բարեգործականը պիտի շարունակէ ի սպաս դնել իր թուր միջոցները, դիմագրաւելու եւ հարթելու անոնց դժուարութիւնները, փայլուն ապագայի մը յոյսով:

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Յոյժ գնահատելով Մելգոնեան եղբայրներու ազնուական նախաձեռնութիւնը, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը ստանձնեց Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան հոգատարութիւնը իրրեւ հակազդեցութիւն Մեծ եղեռնին: Մելգոնեան Հաստատութեան նպատակն էր Յեղասպանութեան որբերը խնամել եւ ուսում ջամբել անոնց: Անցնող 77 տարիներուն, Մելգոնեանը անցած է զարգացման քաղմաթիւ հանգրուաններէ: Բննարկելով Հաստատութեան պատմութիւնը կարելի է աւելի լաւ ըմբռնել անոր անցեալի օրինակելի նուանումները, ինչպէս նաեւ այն դժուար մարտահրաւերները, զորս ան դիմագրաւած է վերջին տարիներուն:

AGBU

ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԻ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆՆԵՐ.

1926-1960.

ՅԱՐԱՀՈՒՆ ԴԵՐ ՈՒ ՆՊԱՏԱԿ

Սկզբնական տարիներում, Մեղգոմեան Եղապրներու տնտեսական առաջնորդում, Հաստատությունը իրագործեց մարդասիրական բացառիկ նպատակներ, Օսմանեան Կայսրութեան հարթավայրերուն վրայ լուծած հազարաւոր որքերուն ապաստան հայթայթելով: Յաջորդող տարիներում, Միջին Արեւելի մէջ հաստատուած հայերու դժուարին պայմանները նկատելով, Կեդր-Վարչութիւնը Մեղգոմեան Կրթական Հաստատութիւնը որակաւորեց (accredited) ուսումնարանի: Երբ Միջին Արեւելի հայութիւնը սկսաւ այլեւս մնալուն կայք հաստատել, Մեղգոմեանը կարեւոր դեր կատարեց, ուսանող երիտասարդութիւնը պատրաստելով գաղութային դեկավար դիրքերու: Մասնաւորապէս անոնք, որոնք կը ցուցաբերէին յատուկ ձիրքեր՝ արուեստներու, մանկավարժութեան, բաղաճախական կրթութեան ուղղութեամբ, վերադարձան իրենց գաղութները եւ պաշտօնավարեցին իրրեւ ուսուցիչներ, խմբագիրներ ու գրագէտներ՝ ծառայելով հայ մամուլին, ինչպէս նաեւ հայկական վարժարաններուն եւ այլ հաստատութիւններուն աւելի զարգացնելով եւ պահպանելով հայկական ոգին Միջին Արեւելի գաղութներէն ներս: Այս հանգրուանին հայախօսութիւնը կը տիրապետէր տուններէն ներս, դպրոցներու թէ գործատեղիներու մէջ: Բարգաւանեցան հայ գաղութները, թեւ ապրելով ինքնամփոփ, գրեթէ առանձնացած՝ տեղական ոչ-հայ բնակչութենէն:

Այս դրութիւնը, սկսաւ փոխուիլ վաթսուական թուականներէն սկսեալ, երբ Միջին-Արեւելեան երկիրները, որոնք անկախութեան տիրացած էին տասնեակ մը տարիներ առաջ, հետամուտ եղան կազմակերպուելու ազգային ինքնորոշման եւ յատկապէս արաբական դիմագիծի կերտումով: Այս ուղղութիւնը՝ այդ շրջանի բոլոր փոքրամասնութեանց-ինչպէս նաեւ՝ հայերուն-պարտադրեց մոր կենսաձեւ մը՝ շրջապատին մէջ համալրուելու հարկադրամբով:

Բաց աստի, արաբական պաճաւորեան

պարտաւորիչ դարձաւ բոլոր այն ուսանողներուն համար, որոնք կ'ուզէին բարձրագոյն ուսման հետեւիլ: Արաբներէն դարձաւ առաջնային լեզու կրթական համակարգէն ներս: Մինչ այդ, արաբական երկիրներու հայաբնակչութիւնը առիթը չէր ունեցած, ոչ ալ ընդհանրապէս նիգթափած, սորվելու տեղական լեզուն:

Հետեւաբար, ուսումնական մոր առիթներ ստեղծուեցան գաղթաշխարհի հայ ուսանողութեան համար: Բազմաթիւ ընտանիքներ մախընտրեցին իրենց զաւակները դրկել տեղական մախակրթարան եւ երկրորդական վարժարան, այն համոզումով որ անոնք այդ կերպով յաջողութիւն պիտի գտնեն իրենց որդեգրած երկիրներուն մէջ: Ուրիշներ տակաւին մախընտրեցին Արեւմուտ տեղափոխուիլ, աւելի բարելաւ կեանքի ու կարելիութեանց համար: Այս պատմաւորով, Միջին Արեւելէն Մեղգոմեան եկող թեկնածուներու թիւը զգալիօրէն նուազեցաւ, այնուհետեւ Հաստատութիւնը առաջնորդելով իր երրորդ հանգրուանին:

1970ական եւ 1980ական ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ.
ՓՈԽԱՆՑՄԱՆ ՏԱՄՆԱՄԵԱԿՆԵՐ

1970ական թուականներու կէսին, ՄԿՀ քախեցաւ յարանուն դժուարութեանց թէ՛ աշակերտութեան թիւի յաւելումի եւ իր պիտեմէն հաւասարակշռելու ուղղութեամբ: Ասիկա հետեւեալ էր գլխաւորաբար Միջին Արեւելէն (որ հիմնական աղբիւրն էր աշակերտութեան) եւ Յունաստանէն եկող ուսանողութեան թիւի զգալի նուազումին: Լրջօրէն նկատի ունենալով այս կացութիւնը, Կեդր-Վարչութիւնը 1975ին արդէն որոշեց փակել Հաստատութիւնը:

Այսուհանդերձ, Մեղգոմեանցի շրջանաւարտներուն ինչպէս նաեւ Հաստատութեան Հոգաբարձութեան լուրջ յանձնառութեանց ընդառաջելով, Կեդր-Վարչութիւնը որոշեց առիթ մը եւս տալ, ընծայելով փորձի մոր շրջան մը: Հասկացողութեան մախապայմանն էր աշակերտութեան թիւը որոշապէս բարձրացնել, որակաւոր ուսում ջամբել, պիտեմէն բացը տանելի մակարդակով նուազեցնել:

Հակառակ որ արտագաղթը Միջին Արեւելէն կը շարունակուէր-զանգուածները հետացնելով

AGBU

Մեղգոմեանեն—կացութեան մէջ քարելաւում չարձանագրուեցաւ, քացի կարն շրջանէ մը՝ լիբանանեան քաղաքացիական պատերազմի ու իրանեան յեղափոխութեան պատճառաւ: Այն ընտանիքները, որոնք այլազան պատճառներով չարտագաղթեցին, նախընտրեցին իրենց գաւակները ժամանակաւորապէս տեղաւորել Մեղգոմեան, գերծ պահելու համար զանոնք պատերազմի վտանգներէն: Օրինակի համար, 1980ի վերամուտին, արձանագրուեցան 108 աշակերտներ (78ը՝ Լիբանանէն եւ 30ը՝ Իրանէն): Այսուհանդերձ այս հոսքը կարճատեւ եղաւ: Ընթացիկ տարեշրջանին, վերոյիշեալ երկու երկիրներէն եկած են միայն 40 աշակերտներ: Այլ խօսքով, եթէ յիշեալ երկիրներուն մէջ ծանր խռովութիւններ չպատահէին, Մեղգոմեանի աշակերտութեան թիւը արդէն պիտի չարդարացներ անոր գոյատեւումը 1970ական թուականներու վերջաւորութեան:

Հակառակ որ շրջանաւարտներու եւ վարժարանի Հոգաբարձութեան յանձնառութիւնները չիրականացան, Կեդր. վարչութիւնը նկատի առնելով Միութեան մտահոգութիւնը, փորձելու քայլ պահել տեղափոխութիւններու պատճառաւ ստեղծուած նոր պայմաններուն հետ, որոշեց անգամ մը եւս առիթը ընծայել Հաստատութեան քարգաւառման եւ գոյատեւման: Արդարեւ, աւելի հրապուրիչ դարձնելու համար գիշերօթիկի պայմանները, Կեդր. վարչութիւնը յաւելուածական նախաձեռնութեանց դիմեց կառուցանելով արդիական երկու շէնքեր՝ 350-400 աշակերտներու նախատեսումով: Կեդր. վարչութեան նպատակն էր Մեղգոմեանը օժտել այնպիսի ենթակառոցով մը, որ կարենար մրցիլ Արեւմուտի վարժարաններուն հետ եւ հրապուրել նոր սերունդի այն հայ աշակերտները, որոնց ծնողները—յատկապէս՝ Մեղգոմեանի շրջանաւարտներ—հաստատուած էին Արեւմտեան երկիրներու մէջ:

1980ի աւարտին, կրկին նուագեցաւ Մեղգոմեանի աշակերտութիւնը, երբ Լիբանանի հակամարտութիւնները մեղմացան, ու վերսկսաւ արտագաղթը դէպի Արեւմուտ: Այս պայմաններուն տակ, անհաւանական էր որ Մեղգոմեանը կարենար յարգել Կեդր. վարչութեան հանդէպ իր ստանձնած յանձնառութիւնները, հակառակ ուսանողութեան յատկացուած յաւելեալ կրթաթոշակներուն: Արդարեւ, անիկա չյաջողեցաւ հրապուրել

աւելի քան 200 գիշերօթիկներ նորաշէն քաժիմներուն մէջ, ուր կը նախատեսուէր 350էն 400 սաներ ընդունիլ: Այլ խօսքով, այն ակնկալութիւնները որ Արեւմտեան երկիրներ հաստատուած ընտանիքներ, եւ մանաւանդ Հաստատութեան շրջանաւարտներ որոնք Արեւմուտի մէջ կ'ապրէին իրենց գաւակները պիտի դրկէին Մեղգոմեան, ինչպէս նաեւ այն ակնկալութիւնը թէ անոնք միւսապէս շօշափելիօրէն պիտի սատարէին մայր վարժարանին՝ երբեք չիրականացան, հակառակ որակեալ վարչական տնօրինութեան ու նուիրեալ հոգաբարձական կազմերուն: Հաստատութիւնը, այսպէս, չկարողացաւ վերագտնել իր անցեալի դիրքն ու վարկը:

1990ական ԹԻՌԱԿԱՆՆԵՐ.

ԿԻԿԻՆ ՎԵՐԱՍԱՀՄԱՆԵԼՈՎ ՄԵԼ ԳՈՆԵԱՆԸ

Խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք, ՄԿՀ իր ուշադրութիւնը ուղղեց դէպի Արեւելեան եւրոպա հրապուրելու համար նոր ազատագրուած գաղութներէն երիտասարդ աշակերտներ: Այդ աշխարհամասէն տանք ընդունելով, նշանակելի փոփոխութիւն յառաջացաւ աշակերտական կազմին մէջ: Սակայն աշակերտութեան խառն դիմագիծը տարբեր ընդյոք ունեցաւ անցեալի Միջին Արեւելէն ժամանած ուսանողներու դիմագիծէն, որոնք կը բաժնէին հասարակաց պատմութիւն ու մշակութային հիմք: Միատեսակ չէր այլեւս աշակերտական կազմը, այլ կը յատկանշուէր քաղաքականութեամբ: Թէեւ ողջունելի փոփոխութիւն մըն էր աշակերտական կազմի այլազանութիւնը, սակայն ան ստեղծեց լուրջ դժուարութիւններ ջամբելու ներդաշնակ ու միացեալ որակատր ուսումնական ծրագիր:

1990ական թուականներուն, շօշափելի համեմատութեան հասաւ աշակերտներու թիւը Հայաստանէն, Ալպանիայէն, Պուկարիայէն, Ռումանիայէն եւ Ռուսաստանէն: Միութիւնը խանդավառութեամբ դիմաւորեց այս նոր իրաւիճակը, փորձի առիթ մը ընծայելով, որուն արդիւնքին հիման վրայ կրնար մշակել Մեղգոմեանի ապագայ դերը հայաշխարհի իրականութեան մէջ:

ՄԵԼ ԳՈՆԵԱՆԸ ԱՅՍՕՐ.

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ

2003ի վերամուտին, Մեղգոմեան Կրթական

AGBU

Հաստատության մէջ արձանագրուած աշակերտութեան թիւն էր 206, որ կու գար 16 երկիրներ՝ լեզուական ու մշակութային գանգաւորութեամբ: Արդարեւ, գրեթէ 10%-ը ոչ-հայեր էին: Աշակերտութեան մեծամասնութիւնը կը քաղկամար Կիպրոսէն եւ Հայաստանէն ժամանողներէ: Մնացեալ աշակերտութիւնը կը քաղկամար իրանահայերէ, պուկարահայերէ, իրանահայերէ եւ յունահայերէ: Ցաւալի է այն իրողութիւնը, թէ Կիպրոսի հայ ընտանիքներուն զաւակները մեծամասնութեամբ չյանախեցին Մեղգոնեան: Մեղգոնեանը մախըմարեցին իրենց զաւակները արձանագրել օտար վարժարաններու մէջ:

Կեդր. Վարչութիւնը համոզուած է, թէ մարկին տոկոսական երկիրները ժամանակի ընթացքին պիտի ընդունին Արեւմտեան աշխարհի բարձրերը եւ համալրուին այդ երկիրներուն մէջ: Պուկարիոյ, Ռումանիոյ եւ Ռուսաստանի հայերը անլի պիտի հետեւին Հիւսիսային Ամերիկայի ու Ֆրանսայի իրենց հայրենակիցներու մակատագրին, քան որդեգրեն Միջին Արեւելիի անբուհներուն ընկերային ու մշակութային գարգացման շեշտակիօրէն հայադրոշմ ուղին: Վերոյիշեալ երկիրներէն ժամանող սակաւաթիւ ուսանողներու դաստիարակութիւնը պիտի չբաւարարէ, իրենց համայնքներու հայապահպան կարիքներուն գոհացումը: Այդ գաղութները անլի հակամէտ պիտի ըլլան օգտուելու հայապահպանումի տեղական տարբեր միջոցառումներէն, որոնք պիտի տարածուին Միութեան մախածոնութեամբ, քաղաքներէ կամ օժանդակութեամբ:

Հայաստանէն Մեղգոնեան յանախողները կը ներկայացնեն Հաստատութեան աշակերտութեան 20%-ը: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը պիտի շարունակէ նեցուկ կանգնիլ Հայաստանի կրթական համակարգին բարձր ուսում ջամբելու միգրելուն եւ պիտի քաջալերէ այդ աշակերտները որ իրենց երկրորդական ուսումը ստանան հայրենիքի մէջ:

Լիբանանէն եկող աշակերտներու ցօր թիւը անլի եւս պիտի նուազի: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը Լիբանանի մէջ կը պահէ երեք վարժարաններ, որոնց աշակերտութեան ուսումնական կարիքները կը հոգացուին շատ անլի տրամաբանական ծախսերով, մանաւանդ որ այդ հաստատութեանց աշակերտութիւնը, անցեալին քաղաքական մուագած է 50%

համեմատութեամբ: Սոյն վարժարանները պատրաստ են, ներկայիս, Լիբանանէն Մեղգոնեան յանախող սակաւաթիւ աշակերտները ընդունելու:

Մեղգոնեան յանախող Կիպրոսի աշակերտներ կը վայելեն պետական կրթամապատ տրամալու առանձնաշնորհումը եւ կարիքը չունին գիշերօթիկի դիւրինութիւններուն եւ մեծամասնութեամբ ցերեկօթիկ արձանագրուած են, սակայն արժանի են մախկրթարանական եւ երկրորդական որակաւոր հայկական ուսմանց: Կիպրոսի մէջ կը գործեն 3 հայկական մախկրթարաններ: Կեդր. Վարչութիւնը լրջօրէն կ'ուսումնասիրէ զանազան կարելիութիւններ ապահովելու համար Կիպրոսի ուսանողներու երկրորդական որակաւոր տոհմիկ դաստիարակութիւնը:

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՍՕՐ. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԿԱՏԱՌՈՒՄՆԵՐ

Այս վերագնահատումին ընթացքին, Մեղգոնեանի ֆինանսական յարատեւ քացերը, նկատի առնուելով հանդերձ, առաջնահերթ մտահոգութեան առարկայ չեն եղած Կեդր. Վարչութեան յանգած որոշումին մէջ, այլ Կեդրոնը իր ուշադրութիւնը սեւեռեց Մեղգոնեանի տարիներու գործունէութեան արդիւնաւորումին վրայ ազգային կեանքի ծիրէն ներս, զայն քաղաքական անցեալի փայլուն դերին որ կատարուած էր մինչեւ 1960-ական թուականներու աւարտը: Եթէ ներկայիս Մեղգոնեանը նուաճէր 1960 թուականներու իր արդիւնաւորութիւնը, կամ եթէ անոր ներկայ կարգուսարքը իր աշակերտութեան հայթայթէր քաջատիկ առիթներ, նիւթական շօշափելի յատկացումները արդարացած պիտի ըլլային: Դժբախտաբար, այդ չէ պարագան, հակառակ Հոգաբարձական Մարմնի, տնօրէնութեան եւ ուսուցչական կազմի ժրաջան ու նուիրեալ ջանքերուն:

Մեղգոնեանի ուսանողներուն մեծամասնութիւնը չի հոգար դպրոցական ծախսերը, որոնք քաղաքական միջոցաւ շրջանի տեղական կրթարաններուն շատ անլի նուազ են: Արդարեւ, 2002ին, ուսանողութեան 18%-ը միայն վճարեց ամբողջական թոշակ, մինչ անլի քան 40%-ը ոչ մէկ վճարում կատարեց, իսկ շուրջ 40%-ն ալ միայն մասնակի վճարում կատարեց:

AGBU

Կեդր. Վարչութիւնը քծախնդրօրէն քննարկեց ՄԿՀ միութեան կարիքները 1990էն ի վեր: Օրինակի համար, եթէ նկատի ունենանք անոր 2003-2004 տարեշրջանի պիւտնէն, հետեւեալ պարագաները կարելի է մատնանշել:-

- Տարեկան նախատեսուած ընդհանուր ծախսն է՝ 1,107,200 Կիպրական Ոսկի, 206 աշակերտի համար, ներառեալ 149 գիշերօթիկ աշակերտները:
- Նախատեսուած ընդհանուր եկամուտն է 498,000 Կ.Ո., որ կը ներկայացնէ կրթարանի ծախսերուն 45%-ը: Այս մուտքին մէջն են Կիպրական պետութեան 66,900 Կ.Ո.ի յատկացումը, ինչպէս նաեւ՝ աշակերտական կրթաթոշակի գանձումները՝ շուրջ 300,000 Կ.Ո., ՀԲԸՄի գանձանքը՝ Հիմնադրամներէն տրամադրած կրթաթոշակները՝ 42,000 Կ.Ո.):
- Հ.Բ.Ը.Միութեան յատկացուցած ամսվարկն է 609,200 Կ.Ո., որ կը հոգայ ընդհանուր ծախսերուն 55%-ը:

Ցիշեալ հաշուետուութենէն կը պարզուի որ տակաւին կարիքը կայ արտաքին շօշափելի օժանդակութեան: Միջին հաշուով, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը այս տարեշրջանին տրամադրած է մօտ 6,000 տոլար իւրաքանչիւր աշակերտի համար:

Կեդրոնական Վարչութիւնը կարեւորութեամբ գնահատումի ենթարկած է ՄԿՀ ներկայ գործունէութիւնը, հայ գանգուածներու յարատեւ տեղափոխութիւններուն հետեւանքները, ինչպէս նաեւ անոնց անդրադարձը ուսանողութեան քաղկացուցիչ խմբաւորումներուն վրայ, ու վերջապէս՝ տնտեսական բեռը: Կեդր. Վարչութիւնը որոշած է, եւ խորապէս համոզուած, որ համայն հայութիւնը աւելի պիտի նպաստաւորուի ազգապահպանման իր առաքելութեան մէջ Մեղգոնեանի կտակի հասոյթներու յատկացումներուն վերադասաւորումով: Մեղգոնեան եղբայրներու տնականով ու Բարեգործականի առաքելութեան ծիրին մէջ նոր ծրագիրներ պիտի մշակուին ու գործադրուին Կիպրոսի մէջ եւ այլուր:

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Մեղգոնեան եղբայրները իրենց թողօնը

վստահած են Հ.Բ.Ը.Միութեան, եւ հետեւաբար Կեդրոնական Վարչութիւնը պարտաւոր է տնօրինելու եւ պիտի տնօրինէ հարկն ու պատշաճը մշակուելիք նոր ծրագիրներով, անոնց նուիրատուութեան միջոցաւ: Տարիներու ընթացքին, Բարեգործականը կրած է ծանր պատասխանատուութիւնը մատակարարելու աւելի քան 900 մնայուն թողօններ ու նուիրատուութիւններ: Կազմակերպութեան խնամակալի պարտականութիւնն է, իր կառավարող մարմինը՝ Կեդրոնական Վարչութեան միջոցով ապահովել շարունակականութիւնը թողօններու եկամուտներու օգտագործումին իրենց որոշեալ նպատակին, համապատասխան կազմակերպութեան առաքելութեան, հասնելով համայն հայութեան յարանուն կարիքներուն: Անցնող դարաշրջանին, քաղաքի ազգայիններ Բարեգործականին վստահած են իրենց կտակներն ու նուէրները, այն համոզումով, որ ան ամէնէն խոհեմ ու օգտաւետ կերպով պիտի տնտեսէ այդ աւանդը: Միութեան առաքելութեան յաջողութիւնը կ'ապահովուի այն պարագային երբ ան կարողանայ շարունակել վայելել իր քարերարներուն վստահութիւնը: Կազմակերպութիւնը չի կրնար ու պիտի չանտեսէ անցեալի իր նուիրատուներուն փափաքները, մասնաւորաբար կամֆր Մեղգոնեան եղբայրներուն, որոնք մեծագոյն քարերարներն են Միութեան:

ՅԱԻԵՐԺԱՑՆԵԼՈՎ ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Կարապետ ու Գրիգոր Մեղգոնեան եղբայրները եղած են իրենց ժամանակի քացառիկ դէմքերէն, որոնք ունեցած են տնակական ու տոգորուած են քարեսիրական զգացումներով իրենց հայրենակիցներուն համդէպ: Մինչեւ այսօր անոնք մեր ժողովուրդին մեծագոյն քարերարներն են կը նկատուին:

Մեղգոնեան եղբայրները Հ.Բ.Ը.Միութեան վստահեցան մատակարարումը իրենց նուիրատուութեան, որ քարծր մակարդակով ծառայէ հայ ժողովուրդի ազնուագոյն նպատակներուն: ՄԿՀ կալուածին նուիրատուութիւնը 1926ին կատարելէ ետք Բարեգործականին, Կարապետ Մեղգոնեան իր 1930ի կտակին մէջ, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը նշանակած է իրրեւ միակ ժառանգորդ ու կտակակատար իր մնացեալ ինչքերուն:

AGBU

Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, իր Կեդրոնական Վարչութեան միջոցով, ստանձնեց ամբողջական պատասխանատուութիւնը պահպանելու կտակին արժէքը, ապահովելով որ անոր եկամուտները յատկացուին հայկական ժառանգութեան յանձնարարման, նոր սերունդներու յատաշղիմութեամբ եւ ուսումնական զարգացումով:

Միութիւնը կը վերահաստատէ իր անանդական այն տեսակետը, թէ կրթութիւնը ամէնէն արժէքաւոր միջոցն է պահպանելու ու զօրացնելու հայկական իմէնութիւնը: Այսօրուան ազգային կեանքի իրականութեան դիմաց, կարեւոր է քննարկել ետք ընդունել, թէ ի՞նչ միջավայրի մէջ կ'ապրին այն երիտասարդները զորս կ'ուզենք դաստիարակել եւ ի՞նչ են պայմաններն ու պահանջները իրագործելու այնպիսի ծրագիրներ որոնք կը յանձնարեն մեր հարուստ ու փառաւոր ժառանգութիւնը: Նոր իրականութիւններ կը ստեղծեն նոր հրամայականներ. հայերէն լեզուն հետզհետէ կրնայ նուազ գործածուիլ մեր երիտասարդ սերունդին կողմէ, այսուհանդերձ, հայկական ոգին միշտ վառ կը մնայ մեր երիտասարդութեան մօտ: Պէտք է քաջալերենք այս նոր սերունդը որպէսզի ան պահէ հայոց լեզուն ու մշակութային ժառանգութեան իւրացումը շէր դարուն: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը պիտի շարունակէ նաեւ թիկունք կանգնիլ հայրենաբնակ ժողովուրդին, քանի նորանկախ Հայաստանը կարիքն ունի ֆինանսական ու քաղաքական մեծ զօրավիգի:

Իր կրթական առաքելութեան վերաբերեալ մին ընթացքին, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը անդրադարձած է, թէ սփիւտահայ պատանիներուն շուրջ 90%ը չի յաճախեր հայկական դպրոց: Արտաշիսարհի այն երկիրներուն մէջ, ուր Բարեգործականը կը ծառայէ իր գործունէութիւնը, կ'ապրին շուրջ 2.5 միլիոն հայեր, որոնց դպրոցական տարիքի զաւակներուն թիւը մօտաւորապէս 400,000 կը գնահատուի: Հանդուած ենք, թէ այս թիւին միայն 10%ը հայկական վարժարաններ կը յաճախէ: Նման տուեալներու լոյսին տակ, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը հարկադրուած կը նկատէ միջոցներ որոնելու նաեւ հասնելու համար երիտասարդութեան մնացեալ 90%ին, որ հայկական վարժարաններ չի յաճախեր: Կեդրոնական Վարչութիւնը կը հաւատայ, թէ Միջոցներու Եղբայրները պիտի ակնկալեն Բարեգործականի դեկավարութենէն ապագայ

իր գործունէութեան ծիրէն ներս ընդգրկել խիզախ նախանձեռնութեամբ ծրագիրներ, որոնք նշանակելի անդրադարձ պիտի ունենային հայկական հաւաքականութեանց վրայ, ինչպէս ՄԿՀ ունեցած էր իր սկզբնական շրջանին:

ԱՅԼ ՆԱԽԱԶԵՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իր ներկայ կրթական եւ զանազան այլ գործունէութեանց առընթեր Բարեգործականը փորձառութեամբ յաջողած է նոր սերունդը հետաքրքրող ծրագիրներ մշակել, կազմակերպած է Արհեստավարժ Երիտասարդներու (Young Professionals) խմբաւորումները, ասպարէզային մասնագիտութեան ամառնային վարժութիւնները (Summer Internship Programs), ամառնային ճամբարները, շաքաթօրեայ եւ հայերէն լեզուի երեկոյեան վարժարաններ, եւ արուեստի ծրագիրներ (programs in the arts), մշակութային քարճր մակարդակի ձեռնարկներ, օտար լեզուով դասախօսութիւններ եւ հրատարակութիւններ, յառաջացնելու հայկական մշակոյթը անոնք կը շարունակեն դրական յատաշղիմութիւն արձանագրել իւրայատուկ ձեւով: Հարկ է ստեղծել նաեւ անոնց նորանոր ծրագիրներ, զանոնք տարածելով համայն հայութեան: Ներկայ ժամանակներու արագօրէն փոփոխող արդիական գիտարուեստէն (technology) հարկ է օգտուիլ, ինչպէս պարագան է Internetի ընծայած արդիական միջոցներուն: Մենտոր կամ խորհրդատու (mentoring & shadowing) հանդիսանալ օտար վարժարաններ յաճախող հայ աշակերտներու, կամ հայկական գործունէութիւններ ծառայող օտար վարժարաններէ ու համալսարաններէ ներս:

Այսօրուան Հայրենիքի իրողութիւնը մեզ կը հրապուրէ նաեւ մշակելու այնպիսի ձեռնարկներ որոնք խթան կը հանդիսանան նոր սերունդը մօտեցնելու հայրենի հողին, կազմակերպելով շրջապատյալներ դէպի Հայաստան՝ շրջագայութեան եւ ուսումնասիրութեան համար, զանազան այլ ձեռնարկներ:

Կեդրոնական Վարչութիւնը ՄԿՀի ապագային առնչութեամբ իր ուսումնասիրութեան ընթացքին, քննարկեց նաեւ նոր ծրագիրներ, որոնք անոնց լայն ու մանրամասն ուսումնասիրելէ ետք պիտի գործադրուին Միջոցներու Եղբայրներու նուիրատութեան հաստիքներուն միջոցաւ: Այս ծրագիրներուն

AGBU

նպատակն է հասնիլ անելի տարածուն հայաշխարհին:

Կեդրոնական Վարչությունը կը հաւատայ, թէ սփիւտահայութեան ինքնութիւնը եւ հայ մշակոյթին ժառանգութիւնը պահելու ամէնէն հզօր միջոցներէն մէկը Հայաստանի հետ յարաբերութիւնն է: Հայոց լեզուին ու տոհմիկ անուորութեանց պահպանումը պիտի շարունակէ դժուարին պարտականութիւն մը դառնալ, երբ ապագայ սերունդները անելի ցրուին ու շաղուին այլ մշակոյթներու հետ: Հակառակ յիշեալ փոփոխութեանց սփիւտահայ հաւաքականութիւններէն ներս Հայաստանը պիտի մնայ հիմնական շաղկապը՝ մեր նոր սերունդը իր հայկական ժառանգութեան գօտտը:

Կը ծրագրուի Հայաստանի մէջ հիմնադրել երիտասարդական համալիր մը՝ Մեղգոնեան Կրթական Կեդրոն անուամբ, ուր տարրւան տարրեր եղանակներուն հիւրընկալուին միանգամայն մօտ 200 անհատներ, առիթ ընծայելու եւ հրապուրելու համար հայ երիտասարդները որ տարրեր գաղութներէն այցելեն հայրենիք: Այս նոր Կեդրոնը կընայ երիտասարդ սերունդին ընծայել միջոցներ ուսման ու մշակութային ինքնութեան դաստիարակութեան ծրագիրներու: Ան պիտի օժտուի արդիական քաժանմունքներով, հաստատուելիք այլազան դասանիւթերով, համակարգիչներով ու լեզուական տարրալուծարանով (language lab): Այս հիմնարկը պիտի ընծայէ արդիական տոհմիկ դաստիարակութիւն սփիւտահայ քաղաքացիական ուսանողներու, մօտէն ծանօթանալու հայկական մշակոյթին եւ պատմութեան: Այս ձեռնարկը ներկայիս լուրջ ուսումնասիրութեան առարկայ է Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ:

Այլ կարելիութիւն մըն է նաեւ միջոցներ ստեղծել սփիւտահայ երիտասարդ ուսանողներուն դասընթացներու հետեւելու Հայաստանի մէջ գտնուող քարճրագոյն ուսման հաստատութիւններուն մօտ, ինչպէս Հայաստանի Ամերիկեան Համալսարանը կամ Երեւանի Պետական Համալսարանը, արտասահմանի իրենց յաճախած քարճրագոյն ուսման հաստատութիւններուն եւ Հայաստանի միջեւ մշակուելիք փոխանակութեան մասնաւոր ծրագրի միջոցաւ (exchange programs):

Կեդրոնական Վարչութիւնը կը մախատեսէ նաեւ Կիպրոսի մէջ պահել Մեղգոնեան

Երկրորդական Վարժարան մը տեղւոյն հայ բնակչութեան համար: Նկատի առնուած է նաեւ այնտեղ հաստատել հայագիտական հետազօտութեանց կեդրոն մը:

Իբրեւ խորհրդանշական երախտագիտութիւն՝ Մեղգոնեան Հաստատութեան ընծայուած գրեթէ հարիւրամեայ ասպնջականութեան համար Կիպրոսի մէջ, Կեդր. Վարչութիւնը լրջօրէն կը բնաւկէ հիմնել Եւրոպական եւ ազգագրական պրպտումներու համար ուրիշ Կեդրոն մը, Մեղգոնեան անուան տակ, որ առիթը պիտի ընծայէ բոլոր Կիպրացի ուսանողներու, ներառեալ հայերու, հետեւելու ուսումնական յայտագիրներու: Այս ծրագրին մշակումը պիտի համադրուի պետական քարճրագոյն կրթարաններու միջոցաւ, Կիպրոսի Համալսարանին կամ արեւմտեան հեղինակաւոր ուսումնարանի մը հետ:

Խորհրդային Միութեան փլուզումէն իվեր զանգուածային տեղափոխութիւններ յառաջացած են սփիւտահայ կեանքէն ներս: Ներկայ նակատագրական ժամանակներուն, ուշադրութիւն հարկ է ընծայել Ռուսաստանի, Հիւսիսային եւ Արեւելեան Եւրոպայի հայագաղութներու կարիքներուն:

Բարեգործականը կոչուած է դիմաւորելու այս նոր մարտահրաւերները, եւ Կեդրոնական Վարչական Ժողովը անհրաժեշտ կը նկատէ ուսումնասիրել կարիքները այդ շրջաններուն մէջ՝ տրամադրելու եւ զարգացնելու համար նոր կրթական ծրագիրներ ինչպէս նաեւ մշակութային ու երիտասարդական կեդրոններ՝ պահպանելով եւ յաւերճացնելով հայ մշակոյթը, լեզուն եւ պատմութիւնը:

Աւելի մանրամասնութեամբ ուսումնասիրելու համար վերոյիշեալ նախաձեռնութիւնները եւ անոնց գործադրութիւնը Կեդրոնական Վարչութիւնը մօտիկ ապագային պիտի նշանակէ խորդիրդատու մարմին մը:

* * *

ՄԿՀի ապագային նկատմամբ որոշում մը կայացնելը դժուարին պատասխանատուութիւն մըն է Կեդրոնական Վարչութեան համար: Անցնող երեսուն տարիներուն Կեդրոնի գլխաւոր մտահոգութեան առարկայ դարճած է Մեղգոնեանը: Կը վտահեցնեն հանրութիւնը,

AGBU

որ իւրաքանչիւր անգամ որ մաս կազմած է Կեդրոնական Վարչութեան այս տարիներուն, տազնապած է այս հարցով, ու գիտակից է, թէ որքան լրջութեամբ նկատի առնուած է անոր պարագան: Բաժնեով հանդերձ շատերուն մտահոգութիւնը, համոզուած ենք, որ ժամանակի ընթացքին մեր ներկայ որոշումը պիտի հանդիսանայ իրրեւ առողջ թայլ մը՝ յօգուտ հայութեան, պահպանելու եւ յաւերժացնելու համար հայկական մեր մշակութային ժառանգութիւնը, արագօրէն փոխուող եւ համաշխարհայնացած նոր հասարակարգէ մը ներս:

Այս առիթով կ'ուզեմք մեր երաստագիտութիւնը յայտնել բոլոր մեր կտակարարներուն եւ բարեբարներուն, Միութեան հաւատաւոր անդամներուն, ինչպէս նաեւ հայ ժողովուրդին, Հ.Բ.Ը.Միութեան աշխատանքին ու ծաւալած գործունէութեանց հանդէպ իրենց ցուցաբերած վստահութեան: Համոզուած ենք, որ մեր ծրագիրները պիտի շարունակեն բեղմնաւորել հայութեան կեանքը ի սփիւռս աշխարհի:

Կեդրոնական Վարչական Ժողով
Հայկական Բարեգործական
Ընդհանուր Միութեան

Նիւ Եորք

Մարտ 16, 2004

